

„Találkozni, meghallgatni, felismerni. A helyzetfelmérésnek ilyen módon kell történnie: mély találkozásokban, amelyek célja a meghallgatás. Sokszor a meghallgatás vezeti el az embert önmagához, ahol mélyebb rálátást nyer saját dolgaira, felismeri a változtatás lehetőségeit. De a meghallgató is mélyebb felismerésekre jut, ha feltárlanak előtte az addig nem érzékelt gondok, problémák, jó gyakorlatok és örömök.”

magyar **mk** közoktatás 01

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

2022
JANUÁR

TARTALOM

7. láthatár

Bővült az Erdélyi Digitális Tudománytár

1. láthatár

Legyen élmény az oktatás és tanulás is –
Biró István írása

4. portré

Nem a kétnyelvűség, hanem a kevertnyelvűség a baj –
Kerekes Edit interjúja Benedek Edith magyar- és angoltanárral

17. láthatár

Múzeumi időutazás a kommunizmus korszakába

18. tanterem

Az irodalom mint csodaszer –
Jakab Mónika interjúja Kubanek Eszter magyartanárral

8. diákszemmel

Családias hangulat, ahol mindig kapsz segítséget –
Lőrincz Anna írása

21. láthatár

Tamási Áron-émlékév indul Marosvásárhelyen

Petőfi-émlékév: alkotó diákokat várnak

22. szülői szemmel

Menni vagy nem menni? Ez itt a kérdés... –
Bartha Réka írása

14. tanterem

Katolikus hittantanárok a meghallgatás útján –
Ozsváth Judit írása

12. tanterem

Ellehetetlenített testnevelésórák pandémia idején –
Matei Linda írása

20. magánterület

Rajz –
László Noémi írása

10.

Ha már képernyő, legyen közös az élmény

FOTÓ: MAKKALMÁRK

mk

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

Rendelje meg
a Magyar Közoktatást
a 2022-es évre!

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2021–2022-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

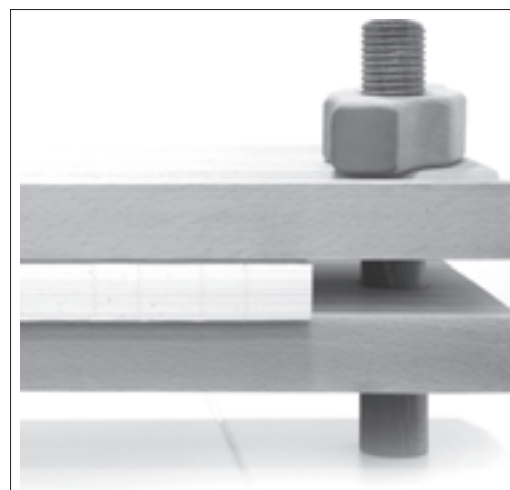
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatás> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatás

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Beszélgetés Ferencz–Salamon Alpárral, az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza igazgatójával

Legyen élmény az oktatás és tanulás is

Immár több mint egy éve tölti be a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Háza vezetői tisztségét Ferencz–Salamon Alpár, aki korábban volt főtanfelügyelő és iskolaigazgató is. Az elmúlt időszak kihívásairól, sikereiről és a jövőbeni tervekről kérdeztük.

– *Mi motiválta, hogy elfogadja a felkérést erre a feladatra?*

– 2020. október 15-én neveztek ki igazgatónak az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza élére. Erre a megbízásra már évekkal a kinevezésem előtt felkért Burus-Siklódi Botond, az előző igazgató. Ő sokat biztatott, bátorított, és ez hozzájárult ahhoz, hogy elvállaljam a megbízatást. Úgy gondolom, hogy az oktatás minőségét egyik leginkább befolyásoló tényező a foly-

Úgy gondolom, hogy az oktatás minőségét egyik leginkább befolyásoló tényező a folytonos továbbképzés, és ez irányú tenni akarásom is motivált arra, hogy elvállaljam ezt a tisztséget.

tonos továbbképzés, és ez irányú tenni akarásom is motivált arra, hogy elvállaljam ezt a tisztséget.

– *Milyen kihívásokkal találkozott az elmúlt több mint egy évben?*

– Elöljáróban el kell mondanom, hogy nagyon jó alapokra helyezett központ vezetését vettem át 2020. október 15-én. Infrastrukturálisan és szakmai hírnév tekintetében is biztos alapon áll az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, amely a törvény értelmében megyei továbbképző központ. Tehát a Hargita megyei pedagógusok továbbképzését kell hogy szolgálja, de túlmutat a megye határain, hiszen nemcsak a megyénkből jelentkezők

és jelentkezők pedagógusok a képzéseinkre, hanem Nagyváradtól Bukarestig és Brassótól Besztercéig minden térségből. Erős vonzáskörű és tényleg nagyon jó szakmai hírnévvel, illetve elismertséggel rendelkező továbbképzési központnak is nevezhetjük a pedagógusok házát, hiszen ez konferencia-központ, amely infrastrukturális szempontból is 21. századi felszereltséggel és lehetőségekkel rendelkezik. Úgyhogy ilyen tekintetben az a nagy kihívás, és feltehető a kérdés, hogy mi az, amit én hozzá tudok adni egy jó hírnévű intézmény működéséhez. Egy másik kihívás volt az is, hogy miután az online oktatásból a diákok visszatérhettek az iskolába, a pedagógusoknak még nem szervezhettünk fizikai jelenléttel továbbképzést. Sokáig csak online tanulhattak ők is, aztán áttérhettünk a hibrid képzések szervezésére. Ez részben online, részben meg jelenléti képzést jelent. Tehát ilyen körülmények között zajlott a tevékenység, és ennek a képzési formának a sajátosságait figyelembe véve kellett működtetni a házat. Elmondhatom az elmúlt tanévről, hogy nagymértékben sikerült a pedagógusokat bevonni az online képzésbe, hiszen gazdag oktatási ajánlatot tettünk közzé már tavaly is a pedagógusok háza honlapján. Közel ötven továbbképzési program volt meghirdetve ebben az ajánlatban, és mintegy 2500 azon pedagógusok száma, akik a továbbképzési programjainkon részt vettek a teljes tanévben. Mindezeket azért hangsúlyozom, mert Hargita megyének a pedagóguslétszáma nem éri el az ötezetret. Tehát hogyha ezt a körülményt vesszük, akkor a statisztika azt mutathatja, hogy a Hargita megyei pedagógusok létszámához mérten 2500 résztvevő – ami értelemszerűen duplázódhat vagy

triplázódhat, mert van olyan pedagógus, aki több képzésen is részt vett – az egy nagyobb megyével is vetekszik.

– *Milyen képzéseket szerveztek?*

– Legtöbb képzésünk online volt, hiszen az elmúlt tanév folyamán főként szigorítások között éltünk, de próbál-

Ferencz-Salamon Alpár

koztunk a Spektrum Oktatási Központtal – a 2020-as projektünk tapasztalatára alapozva – olyan képzéseket is meghirdetni, amelyek hibrid körülmények között lehetővé tették a pedagógusok részvételét. Volt románnyelv-oktatásos projektünk, de voltak élménypedagógiai próbálkozásaink, kísérleteink is. Volt olyan alkalom is, hogy a hallgatók online vettek részt, a tanár jelen volt, voltak jelenléti hallgatók is. A képzéseket igyekeztünk azért is folyamatosan

megszervezni, hogy a pedagógusok a pandémia elhúzódása esetén hosszú távon is tudjanak helytállni, illetve az átalakuló világban is minél több pedagógushoz tudjuk eljuttatni azokat a továbbképzési programokat, amelyek aktuálisak, nemcsak digitális oktatásról szólnak, hanem más témákat is érintenek.

– Milyen sikereik voltak?

– Az egyik büszkeségünk az, hogy Erasmus+-os projektet nyertünk. A pedagógusok háza történetében az első olyan erasmusos projekt, amely innovatív jellegű és fejlesztő jellegű programtengelyből származik. Kollégáimmal tapasztalatcserén is vol-

Az egyéninek is nevezhető pedagógusi továbbképzési igény nem mindig talál azzal, amire a rendszernek, a mi esetünkben a mikrorendszernek, az iskolának szüksége van.

tunk Észtországban, finn partnereink is vannak ebben a projektben. Aztán a tanfelügyelőséggel közösen Második esély programot is indítottunk az elmúlt évben. Pályaorientáció témában hibrid konferenciát szerveztünk. Elindítottunk egy folyamatot, amely a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás támogatását segíti, és létrehoztunk egy munkacsoportot, amely kiemelten foglalkozik a témával. Amint említettem, számos olyan továbbképzési programot szerveztünk, amely hiánypótló, és amelyre nagy-nagy létszámban jelentkeztek pedagógusok. Idesorolnám még az élményinformatika-, a drámapedagógia-képzésünket és azon hibrid témájú vagy megoldású workshopjainkat is, amelyek a román nyelv oktatását is támogatták, amelyek esetleg motivációs tematikájúak voltak. Az új tanévet egy nagy eseménnyel kezdtük. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karával együttműködve resztoratív nemzetközi konferenciát szerveztünk.

– *Tevékenységük során nagy hangsúlyt fektetnek az innovációra és az élményalapú oktatásra.*

– Igen, úgy gondolom, hogy az oktatásnak és a tanulásnak elsősorban élményt kell nyújtania a pedagógusoknak és a gyermekeknek egyaránt. Számos kutatás és természetesen a gyakorlat is azt igazolja, hogy amit a diák élményszerűen tanul meg, és amit a pedagógus élménydúsán tanít meg, mindaz hosszú távon megmarad, és visszaépül a későbbi élettapasztalatba, valóban felhasználható tudássá válik. Ez a pedagógusnak is ugyanazt eredményezi, természetesen amennyiben kimozdul a komfortzónájából, és élményalapú megközelítéssel tervezi meg az órát, és ebbe fektet energiát, időt. Ezáltal a pedagógus is sikeresebbé válik, a gyermekekkel való kapcsolata is sokkal jobb lesz. És ha a gyermekekkel jó a kapcsolat, akkor az elismertség is könnyebben biztosítható a szülők részéről is. A monoton, a standard, a frontális, az egyoldalú ismeretátadásra alapozott lecke unalmassá válik a diák számára. Amennyiben a diák unatkozik órán, már a rendbontásra is hajlamosabb, és értelemszerűen az adott pedagógus vagy az adott iskola, társadalom megbecsülése sem ugyanaz, és ezt így folytathatnánk tovább. Éppen ezért azon pedagógiák, azon módszerek, amelyek az élmény átadására, tapasztalatra, kíváncsiságra alapoznak, amelyek módszereik által azt biztosítják, hogy a diáknak több megmaradjon, mint az információ, a jövőt biztosítják. Ez kell legyen az oktatás jövője. Az is bebizonyosodott, hogy az említettek a digitális oktatásra is érvényesek. Tehát a digitális oktatásban is mindaz, ami

A monoton, a standard, a frontális, az egyoldalú ismeretátadásra alapozott lecke unalmassá válik a diák számára.

sok interaktivitást, módszert, eszközt foglal magában, hatékonyabb. És hatékonyabb, ahol játékalapú az értékelés például, vagy akár a „leadásba” bevonják a diákokat, ahol kreativitásra és az

úgynevezett szoft képességre alapoznak. Ezek nem azt a hatást keltik, amitől legtöbb szülő és legtöbb pedagógus fél, hogy személyteleníti az oktatást, vagy éppenséggel rontja a gyerekek szocializációs kompetenciáit, ez egészségesebben és egyensúlyosabb mértékben épül be a gyermekek életébe.

– *Milyen terveik vannak jövőre, min kell változtatni, vagy egyáltalán kell-e valamin változtatni?*

– Sajnos hazánkban a továbbképzési rendszer alulfinanszírozott. Tehát azt kell tudni, hogy nehéz körülmények között működnek a pedagógusok házai, de minden pedagógusok házában nagyon lelkes csapatok dolgoznak. A pedagógu-

A pályaorientációról sokan beszélnek, hogy mekkora nagy hiány, mennyire menő, hogy korai fejlesztési forma kellene hogy legyen. Ennek ellenére a pályaorientációs továbbképzésekre vagy más képzésekre tömegesen nem jelentkeznek pedagógusok.

sok házai az egyedüli intézmények Romániában, amelyek ingyen tudnak akkreditálni, illetve a tanügyminisztérium által elismert és a pedagógusi karrierben elismertethető oklevelet képesek kiállítani mindenfajta továbbképzési formáról. Annak ellenére, hogy egyre jobban felerősödik az, hogy a pedagógusok továbbképzése hangsúlyosabb, rendszeresebb és eredményesebb kellene hogy legyen az oktatás terén történő paradigmaváltás érdekében, a továbbképzési rendszer – amint említettem – alul van finanszírozva. Emiatt nagyon sok esetben a pedagógus fizeti ki a saját továbbképzését. Természetesen vannak nagyon jó alkalmak, esetek, amikor a tanintézmények úgy tervezik a költségvetéseiket, hogy a továbbképzésre is tudnak bizonyos összegeket fordítani. Ilyen körülmények között a továbbképzési rendszerben mégis a pedagógus az, aki megfogalmazza saját egyéni továbbképzési

igényét. Ez az egyéninek is nevezhető pedagógusi továbbképzési igény nem mindig talál azzal, amire a rendszernek, a mi esetünkben a mikrorendszernek, az iskolának szüksége van. Például a pályaorientációról sokan beszélnek, hogy mekkora nagy hiány, mennyire menő, korai fejlesztési forma kellene hogy legyen, ennek ellenére a pályaorientációs továbbképzésekre vagy más képzésekre tömegesen nem jelentkeznek pedagógusok, holott az egyik legnagyobb intézményi továbbképzési igényként fogalmazódik meg. A mi célunk az az, hogy próbáljuk minél egymáshoz közelíteni a pedagógus egyéni továbbképzési igényét és az intézményi, mikrorendszeri szükségletű továbbképzési igényt. Ez az egyik nagyon fontos szerepe a pedagógusok házának. A másik az, hogy minél inkább közelebb tudjuk vinni képzéseinket a pedagógusokhoz. Ebben értelemszerűen továbbra is akadályt jelentenek a járványügyi korlátozások. Úgy gondolom, hogy a tantestületek szerepét is át kell gondolni. Nem egy pedagógusként, formális testületként kell felfogni, amely időközönként összegyűl és beszámol statisztikák szerint számadatokban, hanem pedagógusi, tanuló, pedagógusi közösségekként kell felfogni. Mindehhez megint csak továbbképzés kell, hogy hogyan lehet összekapcsolni pedagógust a pedagógussal, két különálló egyént egy csapatba. A pandémiás helyzet azt is bebizonyította, hogy nagyon eredményes, és rövidebb idő alatt beépül a pedagógiai gyakorlatba az a tudás, amit pedagógus, pedagógustól tanul, ami a jó gyakorlatokból származik. Az a tapasztalatunk, hogy a tantestületekben sem mindig adódnak át ezek a tapasztalatok, és éppen ezért azt szeretnénk, hogy a különböző tevékenységeink során hozzájáruljunk ahhoz is, hogy ez a mentalitás a pedagógus társadalmi közösségekről tanintézmények szintjén ugyancsak átalakuljon. A pedagógusok házának az is a szerepe, hogy mint egy oktatási inkubátorház, összegyűjtse azokat a projekteket, elképzeléseket, tevékenységeket, rendezvényeket, kezdeményezéseket, amelyek az oktatási rendszeren kívül történnek. Fontos, hogy a pedagógusok ne csak a rendszeren belüli kezdeményezések jó gyakorlatait lássák, hanem legyen kapcsolatuk az egyetem előtti és az egyetemi oktatással

A szülőnek és a gyermeknek is erőteljesebb lesz a bizalma az iskola iránt, ha ott élményalapú oktatásban részesítik a diákokat

FOTÓ: MAKKAIMÁRK

is. Ebben is volt nagyon nagy eredményünk, hiszen tizenkét partnerségi szerződést kötöttünk az elmúlt év folyamán, többek között a Sapientia egyetemmel. A Spektrum Oktatási Központtal is vannak közös projektjeink, de együttműködünk a Hargita Megyei Szociális és Gyermekevédelmi Igazgatósággal, a Hargita Megyei Tanácsal, a Caritassal, illetve különböző egyesületekkel. Egyik nagy projektünk a hamarosan induló románnyelv-oktatási projektünk. Célunk, hogy hatezer pedagógust képezzünk ki – Hargita, Kovászna, Maros, Bákó és Szeben megyék magyar tanintézményeiben dolgozó pedagógusokat – a román nyelv hatékony oktatására. Az elmúlt hónapokban a tanügyminisztérium kisebbségi államtitkárságával, a Babeş-Bolyai Tudományegyetemmel, illetve más partnereinkkel közösen olyan problémára találtunk finanszírozást, és

írtunk projektet, amely már évtizedek óta megfogalmazott, többször hangoztatott és vizsgaeredményeket, továbbtanulási lehetőségeket befolyásoló kérdéskör. Reméljük, hogy ezáltal nagymértékben megoldást tudunk nyújtani a kisebbségi oktatás elvezető fejezetében is.

Az olvasók figyelmébe ajánlom a Pedagógusok Háza honlapját, a ccd.eduhr.ro oldalt. Jelenleg ennek megújításán is dolgozunk, illetve az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza Facebook-oldalon is elérhetőek vagyunk. Az említett oldalakon számtalan tevékenységünkről is beszámolunk, illetve hirdetéseinket is itt találják az érdeklődők.

BIRÓ ISTVÁN

biro.istvan@hargitanepe.ro

Benedek Edith nagyszebeni magyar- és angoltanár a szórványban való oktatásról

Nem a kétnyelvűség, hanem a kevertnyelvűség a baj

Nagyszeben nagyvárosi szórvány, ahol Benedek Edith magyar- és angoltanárnő is felnőtt, tanult. A mintegy kétezer diákkal működő iskolai közeg, amelynek szerény létszámú magyar tagozatán tanít több mint két évtizede, nem bővelkedik sikerélményekben a magyartanárok számára. Cserébe a közeg kihívásokból bőven juttat a kevertnyelvűségtől a vizsgák és házi olvasmányok jelentette korántsem hétköznapi küzdelmekig.

– *A határozottan szórványvidéknek számító Nagyszebenben tanít magyar- és angoltanárként. Milyen nehézségekbe ütközik a gyerekek identitástudatának megőrzése ezen a vidéken?*

– 24 éves tanári pályafutásom során azt tapasztaltam, hogy azon gyerekek esetében ütközik nehézségbe az identitástudat megőrzése, akik a családban nem kapnak elég támogatást ilyen irányban. Nem beszélnek otthon magyarul egyáltalán, vagy nagyon keveset, nem járnak magyar közösségbe, magyarokkal kizárólag az iskolában találkoznak. Van olyan diák, aki számára olyan a magyar nyelv, mintha idegen nyelv lenne. Rengeteg magyarázatot igényelnek, megtörténik, hogy románul kell elmondani nekik, hogy biztosan megértsék. Sokkal jobban értik, beszélnek a magyar nyelvet azok a gyerekek, akik járnak a templomba, magyar nyelvű vallásóra hétvégén vagy valamilyen magyar közösségbe. Döntő szerepe van a családnak, az ottani magyarnyelv-használatnak. Természetesen a kétnyelvűség is rányomja bélyegét a diákok nyelvhasználatára és egyben az identitástudatára is. A nyelvhasználat döntően meghatározza az identitástudatot.

– *A szebeni Magyar Ház, a HÍD Egyesület gyermek- és felnőttprogramjai, a különféle magyar rendezvények és fesztiválok tudják segíteni a tanárokat a diákok identitástudatának erősítését, megőrzését célzó törekvéseikben? Létezik*

ilyen támogató, egymás munkáját erősítő, kiegészítő együttműködés az iskola és a magyar szervezetek között?

– Van támogató, pontosabban az RMDSZ abban, hogy a kis létszámú gimnáziumi magyar tagozatos osztályaink önállóan működhessenek, és két tanerős legyen a 0–4. osztály. Kérvényeztük a kilencedik osztály beindítását három diákkal, és várjuk a választ erre. Egy másik fontos segítség az RMDSZ részéről a 0–4. osztály számára az ingyenes ebéd és délutáni foglalkozás, valamint a sakk-kör és úszótanfolyam támogatása, amelyek megszűntek a pandémia alatt. Ezek nagy valószínűséggel folytatódnak, amint a körülmények megengedik.

Nem beszélnek otthon magyarul egyáltalán, vagy nagyon keveset, nem járnak magyar közösségbe, magyarokkal kizárólag az iskolában találkoznak. Van olyan diák, aki számára olyan a magyar nyelv, mintha idegen nyelv lenne.

A kis létszámnak köszönhetően személyre szabott a tanítás

– *Őn nagyszebeni, tehát annak idején diákként is megtapasztalta, milyen magyarként tanulni a városban, most pedig pedagógusszemszögből tapasztalhatja ugyanezt. Ha lehetne összehasonlítani végezni: melyek az akkori és mostani szebeni magyar oktatás közti fő hasonlóságok és különbségek?*

– Családban nem is tevődött fel a kérdés, hogy milyen tannyelvű iskolába járjak. Magyar lévén, magyar tagozatra

jártam. Messze laktunk az iskolától, de ez nem riasztotta el szüleimet attól, hogy oda járassanak. Ezt tettem én is szülőként. Gyerekkoromban sokkal több magyar lakott Nagyszebenben, kikerült osztályonként 20–25 diák. A líceumba számos Fehér és Hargita megyei diák jött tanulni Szebenbe, így megvoltak a 36-os létszámú osztályok. 1990 után egyre kevesebb diák érkezett más megyéből, ugyanis már otthon is tanulhattak magyarul. Most nagyon kicsi a létszám a magyar tagozaton. Van, aki kényelemből nem írta gyermekét a magyar tagozatra, mert messze laktak az iskolától, van, aki a presztízsértékű német vagy román tagozatot választja. Olyan szülő is akad, aki hiányolja a versengést, vagy azt hiszi, hogy kevés diákkal nem foglalkozunk. Mást az zavar, hogy kevés diák lévén, a gyerekek túl nehéz, mert folyton feleltetik a tanárok. Aki nem akarja oda íratni, az mindenféle okot talál. Pedig valójában a kicsi létszám azt biztosítja, hogy nagyon alaposan foglalkozunk minden diákkal, egyénileg, személyre szabottan.

– *Hogyan alakul az utóbbi időben a magyar diákok létszáma a városban?*

– 1990 óta egyre csökken. Jelenleg nagyon kicsi a létszám. Egyetlen iskola van Szebenben, ahol magyar tagozat működik: Octavian Goga Főgimnázium (Colegiul National Octavian Goga). Előkészítő osztályban 3 diák, elsőben 7 diák, 2. osztály nincs, 3. osztályban 4 diák, 4. osztályban 6 diák, 5. osztály nincs, 6. osztályban 4 diák, 7. osztályban 4 diák, 8. osztályban 3 diák, líceumi osztályok nincsenek. Az előkészítő és az első osztály, illetve a 3. és 4. osztály összevontan működik, a gimnáziumi osztályok pedig önállóan.

– *Ha nem tévedek, 2020-ban végzett az utolsó magyar 12. osztály Nagyszebenben. Mi a tapasztalat a ballagók továbbtanulásával, életpályájának alakulásával*

kapcsolatban? Nyolcadik osztály befejezése után hol tanulnak tovább a szebeni magyar diákok? Akik magyar tagozaton szeretnék folytatni, azoknak milyen lehetőségeik vannak? Úgy gondolom, próbálják ezt követni.

– Három diák végzett 2020 májusában az Octavian Goga Főgimnázium magyar nyelvű osztályában. Mindhárman továbbtanulnak, ketten Nagyszebenben, egyikük pedig Marosvásárhelyen. Mint említettem, várjuk a választ a kilencedik osztály beindítását igénylő kérvényünkre. Volt már olyan többször is, hogy nem hagyták jóvá a kilencedik osztályt kis létszámmal, s akkor azok a diákok, akik magyarul akarták folytatni tanulmányukat, más megyébe mentek. Természetesen van olyan diák, aki a román tagozatot választja nyolcadik osztály után.

Anyanyelvű varázsolni a magyar nyelvet

– Egy szórványvidéken dolgozó magyartanár számára mi jelenti a legnagyobb kihívást munkájában?

– Sok a kihívás, de legnehezebb talán az, hogy a gyerekeket megtanítsam helyesen írni, olvasni, beszélni. Próbálok rádöbbszteni őket, hogy a magyar nyelv ismerete és használata mennyire fontos és hasznos számukra. A két-nyelvű családból származó gyerekeknek hangsúlyozom, nekik milyen nagy előny, hogy egyszerre két nyelvet is megtanulhatnak és használhatnak anyanyelvi szinten. Nem a kétnyelvűséggel, hanem a kevertnyelvűséggel van nagy baj. Észre sem veszik az ilyen beszélők, hogy milyen fura, nyakatekert nyelvet beszélnek.

– Az említett diáklétszám mellett viszonylag szűkös lehet a magyar tagozat pedagógusi közössége. Megállja helyét a feltételezésem, hogy az angol nyelv oktatása kapcsán román tagozatos tanárkollégáival tud együttműködni? Van kollégája, vagy közel-távol olyan személy, akivel a magyar nyelv és irodalom oktatását illető tapasztalatairól, az újdonságokról, kínálatokról lehetőségekről egyeztetni tud, segíteni, inspirálni tudják egymást?

– Angol szakosként van kivel egyeztetnem, hiszen tizenketten vagyunk angoltanárok az iskolában. Magyartanárként a medgyesi kollégáimmal és más

Karácsonyváró 2021-ben a magyar tagozatos tanítónókkal és osztályfőnökökkel az elemisták délutáni oktatásának helyszínéül szolgáló nagyszebeni RMDSZ-irodában

megyebeliekkel egyeztetek. Van kisebb-ségi tanfelügyelőnk, illetve még egy igazgatókért felelős magyar ajkú kollégánk, akikkel lehet egyeztetni. Részt veszek az országos tanácskozásokon, illetve RMPSZ-tag vagyok. Folyamatosan angol- és magyartanároknak szánt képzéseken veszek részt vagy osztályfőnöki továbbképzőn.

– Sok panasz kering a nyilvános térben a tanügyi rendszerre vonatkozóan: túlterhelt a tanterv és a diákok, nincs idő elmélyülni egy-egy témában, vizsgákra készít az iskola, nem az életre, a tanítási módszerek nem igazodnak a korszak

és a mai gyermekek igényeihez, stb. Ön hogyan próbál érdekesen tanítani, elsősorban nem információkat átadni, hanem készségeket fejleszteni?

– Valóban nem könnyű megfelelni a mostani folytonosan változó követelményeknek, elvárásoknak. Magyarból nem egyszerű a dolgom. Van olyan diák, aki számára szinte idegen nyelv a magyar. Három éven át próbálok készségeket fejleszteni, anyanyelvű varázsolni a magyar nyelvet. Nyolcadikban valóban vizsgára készítek, nincs kiút, hiszen ez a megmérettetés, számít a jegy. Angolból könnyebb, nem kísért a vizsga, és a tankönyvek digitális anyaga kiváló. Ezt sajnos nem mondhatom el a magyar nyelv és irodalom tankönyvekről.

– Hogyan tudja pótolni a magyar nyelv és irodalom tankönyvek minőségbeli hiányosságait? Kénytelen kiegészítő segédanyagokhoz, oktatási módszerekhez folyamodni? Mit használ?

– A tankönyveknek a nyelvtani része hiányos, illetve nehezen követhető a diákok számára. Feladatgyűjteményes füzetet használok. A nyolcadikosok számára megjelent tavaly egy gyakorlófüzet a Kreatív kiadó gondozásában Szövegértés, szövegalkotás címmel, szerzői:

Sokkal jobban értik, beszélnek a magyar nyelvet azok a gyerekek, akik járnak a templomba, magyar nyelvű vallásórára hétvégén vagy valamilyen magyar közösségekbe. Döntő szerepe van a családnak, az ottani magyarnyelv-használatnak.

Benedek Edith 1970 november 15-én született Nagyszebenben. Tanulmányait magyar tagozaton végezte szülővárosában. Az Octavian Goga Líceum magyar tannyelvű osztályában ipari kémia szakon érettségizett 1989-ben. Az érettségit követően Kolozsvárra kémia-fizika szakos tanárképzőre felvételizett. 1991-ben felvették a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarára, magyar-angol szakra, ahol elvégezte az ötéves egyetemet. 1996-ban diplomázott, két évig a nagyszebeni 15-ös Számú Általános Iskolában tanított, amely később Octavain Goga Nemzeti Kollégiummá vált a két tanintézmény egyesülése révén. Címzetes, egyes fokozatú tanár. Mesteri képzést végzett Nagyszebenben a Lucian Blaga Egyetemen 2007–2009 között. Diákjaival rendszeresen különböző versenyeken vett részt. Amióta ennyire lecsökkent a diáklétszám, kevesebb versenyre jelentkezhetnek. Részt vettek a Simonyi Zsigmond helyesírási versenyen, Déván az Adventi koszorú szavalóversenyen, illetve a magyar nyelv és irodalmi tantárgyversenyen, amelynek országos szakaszán Benedek Edith javító tanár is volt. Hazai, illetve magyarországi képzésekre is jár: magyar- és angoltanári, illetve osztályfőnöki továbbképzőkre. Gyakran választja az RMPSZ által meghirdetett képzéseket. Jelenleg Az OMTK egyik akkreditált képzésére nyert elfogadást: A távoktatás hatékonyabbá tétele digitális eszközökkel. A tavalyi iskolaévben az angoltanároknak szóló CRED képzést végezte el, a nyári vakációban pedig további két képzést. Házas, két felnőtt gyermek édesanyja.

Belényi Andrea és Váradi Izabella. Ezt használom, illetve a tavalyi gyakorlótesztet, hogy kellőképpen felkészíthessem nyolcadikosaimat a magyar nyelv és irodalom képességvizsgára.

Értéket átadni a tanár legfőbb feladata

– A tanárok is tudnának panaszkodni, említjük csak azt, hogy túl sok elvárásnak kell megfelelniük, és nem érzik a pedagógusszakma joggal elvárható társadalmi megbecsültségét. Önt mi motiválja a pályán maradásban, miből merít erőt, lelkesedést a mindenkori holnapokhoz?

– A diákok is szokták kérdezni, hogy miért lettem tanár. Viccesen azt válaszolom, hogy a vakációért. Van ebben igazság, de valójában magáért a tanításért. Próbálok értéket átadni, szerintem ez a tanár legfőbb feladata. Minden nyelv egy különleges és egyedi érték, és én ezt próbálok diákjaimnak átadni. Egy év erejéig kiléptem a tanügyből karrierem elején. Akkoriban nagyon gyakran azt álmodtam, hogy tanítok, és mikor felébredtem, szomorúan tapasztaltam, hogy már nem vagyok tanár. Rájöttem, hogy nekem ez a hivatásom, és visszatértem tanítani.

– Angoltanárként mit tapasztal: az internet révén könnyebben megtanulnak angolul a gyerekek? A kommunikációs, beszélt nyelvre is igaz ez, vagy inkább a szövegértésre, szókincsbővülésre?

– Valóban az internet, a különböző játékok, a filmek, rajzfilmek sokat segítenek a diákoknak az angol nyelv elsajátításában, számos szót, kifejezést tanulnak meg így. Kommunikációban főként az angol nyelvű csevegések segítenek, amit más nemzetiségű gyermekekkel folytatnak. A nyelvtant azonban azok tudják helyesen, akik az iskolai tananyagot is elsajátítják.

– Sok szó esik arról, hogy a képernyők egyeduralmához szokott mai iskolásgenerációk tagjai egyre kevésbé olvasnak. Hogyan alkalmazkodik ma ehhez a magyartanár, milyen módszerekkel próbálja az irodalom szeretetére rávezetni a diákokat?

– Mindig is voltak olvasni szerető és nem szerető diákok is. Van, akit nagyon könnyű motiválni, főleg ha a családban is jó példát lát erre. Próbálok vonzó

módon bemutatni olvasmányokat, van kötelező házi olvasmány, amire jegyet kapnak. Mindig együtt megbeszéljük az osztályban, és van olyan diák, aki élményszerűen tud beszámolni olvasmányairól, így kedvet kap más is az olvasáshoz. Filmeket is megnézünk, amikor erre idő van, és összehasonlítjuk a regénnyel. Sajnos van olyan diák, aki inkább vállalja, hogy rossz jegyet kap, de úgy sem hajlandó semmit olvasni.

Most nagyon kicsi a létszám a magyar tagozaton. Van, aki kényelemből nem íratja gyermekét a magyar tagozatra, mert messze laknak az iskolától, van aki a presztízsértékű német vagy román tagozatot választja.

– Sokan hangoztatják azt is, hogy a régebbi irodalmat nehezebben fogadja be a mai gyerek, és inkább a kortárs művek olvasására kellene ráirányítani a figyelmet ahhoz, hogy rákapjanak a gyerekek az olvasásra. Mi erről a véleménye?

– Egyaránt fontosnak tartom a régebbi és a kortárs művek olvasását. Nálunk nagy nehézséget jelent a magyar nyelvű könyv beszerzése.

– Mi a pedagógusi hitvallása? Véleménye szerint melyek azok a kulcsfontosságú tényezők, amelyek manapság elengedhetetlenek ahhoz, hogy kiegyensúlyozott, kölcsönösen harmonikus kapcsolat alakuljon ki tanár és diák között?

– Egyre nehezebb megteremteni ezt a kiegyensúlyozott, harmonikus kapcsolatot, ugyanis nincs meg a kellő társadalmi megbecsülés a tanár irányába. Ha a szülő nem tiszteli a tanárt, a gyerekek sem fogja ezt tenni. Szerintem nagyon fontos a kölcsönös megbecsülés, a tisztelet, az elfogadás, a megértés. Meg kell látni egymásban az értéket, és erre összpontosítani.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Bővült az Erdélyi Digitális Tudománytár

Közel másfél millió oldalnyi tartalom böngészhető ingyenesen a Digitékán: az Erdélyi Digitális Tudománytár a *Digitéka.ro* oldalon 2018 őszétől biztosít rálátást Erdély elmúlt évszázadaira különféle történelmi értékkel bíró anyagokon keresztül. Az Erdély-történeti virtuális múzeum ma már nemcsak múlt századi erdélyi magyar sajtótermékeket, könyveket és térképeket tartalmaz, mint a projekt első két évében: 2021-ben öt új kategóriával bővült a honlap. Most már repertóriumok, adatbázisok, szövegtárak, filmek és életútinterjúk is elérhetők és lekérhetők a Digitékaról, ugyanakkor a már meglévő kategóriák is jelentős adatmennyiséggel gyarapodtak az elmúlt egy évben. Új kategóriát képeznek a repertóriumok (periodikák tartalmi irodalomjegyzéke), amelyekben tulajdonnévre és évszámra, máshol tárgyszavakra is szűkíthető kereséssel tájékozódhat a felhasználó. Az elérhető repertóriumok között szerepel például a *Genius–Új Génius* (1924–1925), a *Korunk* (2001–2009) vagy

Új kategóriát képeznek a repertóriumok (periodikák tartalmi irodalomjegyzéke), amelyekben tulajdonnévre és évszámra, máshol tárgyszavakra is szűkíthető kereséssel tájékozódhat a felhasználó.

a *Látó* (2008–2018) is. A repertóriumok mellett adatbázisok is épülnek a Digitékán. Az év folyamán felkerült A romániai magyar társadalomtörténeti irodalom bibliográfiája 1947 és 2018 között, amelyben a magyar nyelven és Romániára vonatkozóan megjelent társadalomtörténeti cikkek irodalomjegyzéke böngészhető év, szerző, név, tárgyszó, földrajzi és intézménynév szerint. A digitális szövegtárak kategóriája is 2021-ben létesült. „Ide olyan tematikus gyűjtemények kerülnek fel, amelyeket egy-egy kutatási terület elméleti szakemberei (történészek, szociológusok) állítottak össze, és tartalmazzák az illető tárgykörben nyomtatásban megjelent tudományos szövegeket, kutatási eredményeket” – magyarázta Ferenczi Szilárd, a projekt felelőse. Megtalálható a honlapon például a *Dél-erdélyi magyarság 1940–1944* (szerk. L. Balogh Béni) vagy a „*Kis magyar világ*” *Észak-Erdély 1940–1945* (szerk. Sárándi Tamás, Tóth-Bartos András) is.

A film kategóriában a Digitékán elérhető két dokumentumfilm- és két némafilm-rekonstrukció is az egykori kolozsvári filmgyár alkotásai közül. Az aloldal tartalmazza az Iskola Alapítvány és a Filmtett Egyesület közös gondozásában megjelent *A moziátortól a tévétoronyig*. Fejezetek a romániai magyar filmezés, televíziózás és moziás történetéből című kötet videójegyzékét is, tehát azokat a mozgóképi tartalmakat,

amelyek link formájában hivatkozásként megjelennek a könyv lábjegyzeteiben. A *Jakabffy Elemér Alapítvány Kortörténeti Gyűjteménye* kutatási céllal, az Iskola Alapítvány támogatásával erdélyi magyar életútinterjú adatbázis építésébe kezdett. A program elsősorban olyan életpályákat dokumentál (azonos kérdéssorral), amelyek a helyi magyar közösségek önszerveződésének története szempontjából lehetnek fontosak. Az életútinterjúknak mindössze a listája érhető el a honlapon, kizárólag kutatási célra használhatók (a tervek szerint olvasószerveztve, tárgyszavazva), az érdeklődők pedig lekérhetik a program szakmai felelősenek hozzájárulásával. 2021 folyamán a sajtógyűjtemény főként kolozsvári napilapokkal, valamint folyóiratokkal bővült. A tartalmi gyarapodás mellett a honlap keresőfunkciója is hatékonyabbá vált: a Digitéka 2021. december elejétől jelentősen javult keresőmotorral várja a felhasználókat, amely nem pusztán gyors, hanem találati szövegkörnyezetet is mutat, ráadásul az összetett keresésben a keresési igényekre tovább finomítható. A Digitéka teljes adattára folyamatosan bővül, a külső hivatkozások almenüpont a legtöbb kategóriában újabb és újabb tartalommal gazdagodik. A frissítésekről az Iskola Alapítvány saját Facebook-oldalán értesíti a közönséget. Az Erdélyi Digitális Tudománytár az Iskola Alapítvány által 2018-ban indított és 2021 év végén lezáruló 1000 év Erdélyben, 100 év Romániában program része. Az alapítvány a Digitéka.ro teljes tartalmát a romániai magyar tudományosság szolgálatába állítja, szabad felhasználással, illetve az életútinterjúk esetében lekéréssel. A Digitéka, Erdélyi Digitális Tudománytár létrejöttét Magyarország Nemzetpolitikai Államtitkársága támogatja.

ÖSSZEFOGLALÓ

Bukaresti magyar diákok iskolájukról, az Ady Endre-líceumról és továbbtanulásukról

Családias hangulat, ahol mindig kapsz segítséget

A bukaresti Ady Endre-líceum tanulói abban megegyeztek, hogy nagyrészt szüleik hatására iratkoztak be a magyar nyelvű tanintézetbe, ugyanis elsőként ők szorgalmazták a magyar nyelven tanulást. Mint mondják, ezt azóta egyáltalán nem bánják, mert így a román mellett tökéletesíteni tudtak egy másik nyelvet is, ami mindenképpen formálta őket, és amit a jövőben is hasznosítanak. Az Ady-iskolát pedig azért szerették, mert a kis létszám lehetővé tette a belsősegeesebb hangulatot, és nem mellékesen így a tanároknak is több ideje jutott egy-egy diákra, és a tanulás is hatékonyabban ment.

Lojewski Erika Arina, 12. osztályos diák első osztályban kezdett a bukaresti intézményben tanulni, és azóta, mint mondja, „végtelenül hálás a szüleinek,

viszonylag mindenkit megismerni magad körül, ugyanakkor nagyon békés is, nincsenek nagyobb konfliktusok a diákok között sem.

Györfi Szabina 11. osztályos tanuló szintén óvodás kora óta jár az intézménybe, 2006 szeptemberében íratkák be szülei az óvodás kiscsoportba, és azóta is ott tanul, mivel „nem akart felhagyni az anyanyelve tanulásával”. Erről, mint mondta, először a szülei döntöttek, de később már a saját döntése volt, hogy ott maradjon, amit azóta sem bán. Apor Ferenczel egyetért abban, hogy nagyon jó a hangulat az intézményben. „Az egyik legjellemzőbb az Ady-iskolára, hogy a hangulat nagyon családias. Nagy része a gyerekeknek ismeri egymást pici kortól, a tantestület sokszor pótolja a szüleineket, és az osztálytársainkra is úgy tekintünk, mint a testvéreinkre. Egy olyan kapcsolat teremődött itt meg közöttünk, amit nem lehet könnyen lerombolni” – fogalmazott.

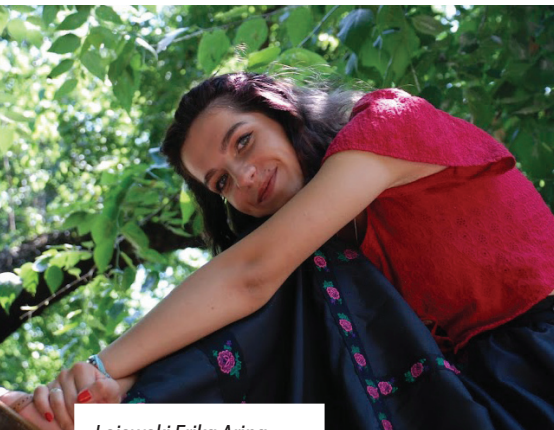
Lojewski Erika Arina szerint talán az a legjellemzőbb az Adyra, hogy bármi is van, ők mindig összefognak, és amióta ő ott tanul, soha nem volt, hogy valaki segítséget kért volna, és nem kapott volna. „Olyanok vagyunk, mint egy család, és mindig »új Vizeken járunk«, ahogyan ezt Ady is mondta. Mi soha nem ítélkezünk, nem nézünk le senkit. Így az összefogás mellett, az elfogadást is érdemes megemlítenem, mivel több nem magyar anyanyelvű diák is jár suliba nálunk, akik nagyon jól be tudtak illeszkedni” – magyarázta. Hozzátette, ő az egyik közülük, és szerinte azok a

diákok, akik más sulikban a kiközösítettek táborát erősítették volna, barátokra találnak az Adyban.

Legtöbben szüleik ösztönzésére iratkoztak az iskolába, de nem bánták meg

Csire Apor Ferenc azért döntött az Ady Endre Líceum mellett, mert kiskora óta ott tanul, és már a „szívéhez nőtt” az intézmény. Azért is szereti, mivel sok barátja van ott, egyesekkel pedig tizenöt éve ismerik egymást, és nagyon sok mindent az intézmény falain belül éltek meg. Mint mondja, fontosnak tartja, hogy ne hanyagolja el a magyar nyelv tanulását – amit Bukarestben könnyen meg lehetne tenni egy román iskolában, ám ezzel párhuzamosan fejleszti a románnyelv-tudását is, mivel úgy gondolja, Bukarestben e nélkül lehetetlen érvényesülni.

Györfi Szabinát először családja ösztönözte a magyar nyelv tanulására, akik „ragaszkodtak ahhoz, hogy ő is magyar iskolába járjon”. Szülei úgy gondolták, hogy mivel Bukarestben nagyon kevés a magyar ajkú, kevés emberrel lehet gyakorolni a nyelvet, így az lesz a legjobb, ha már az iskolában elkezd a tanulást. „A családom ragaszkodott ahhoz, hogy én is vigyem tovább a hagyományt, és mivel Bukarestben ez az egyetlen magyar nyelvű iskola, és mivel nem álltam készen arra, hogy elmenjek itthonról, így itt kezdtem el tanulni. Nem bántam meg, mivel úgy érzem, itt szabadon beszélhetek a gondolataimról, akár a tanárokkal is, akik nemcsak a tananyag leadásával foglalkoznak, hanem az

Lojewski Erika Arina

hogy erre a csodás helyre esett a választásuk” annak idején. Erika jelenleg végzős, és mint mondja, az iskolában töltött tizenkét év alatt meg sem fordult a fejében a más suliba való átiratkozás. „Leendő golyaként nem is volt kérdés számomra, hogy itt folytatom tovább tanulmányaimat, jelen pillanatban még mindig itt vagyok, még mindig hazát ad az álmaimnak ez az iskola” – mondta.

Az osztálytársak mint „testvérek”

Csire Apor Ferenc hároméves kora óta, azaz tizenöt éve tanul az Ady Endre Líceumban, mivel ebbe az intézménybe járt óvodába is, jelenleg természetudományok osztályba jár. Mint mondja, az iskolára mindig jellemző volt, hogy nyitottak az emberek, és könnyű

életre is fel akarnak készíteni” – fogalmazott.

Lojewski Erika Arina elmondta, ha megkérdezné a szüleit, azt válaszolnák, hogy leginkább a kevés létszámú osztályokat vették figyelembe akkor, amikor ebbe a suliba írásták, hogy így a tanárok több figyelmet tudjanak ráfordítani, egy magániskolához hasonlóan. Emellett döntő tényező volt az is, hogy after school délutáni programot biztosítottak a diákok számára, ami nagyon megkönnyítette a szülők életét, neki pedig azt a lehetőséget nyújtotta, hogy még jobban megismerje osztálytársait, és hatékonyabban és gyorsabban tudjon magyarul tanulni. „Igenis fontosnak tartom azt, hogy van lehetőségem magyar nyelven tanulni, főleg úgy, hogy én nem is

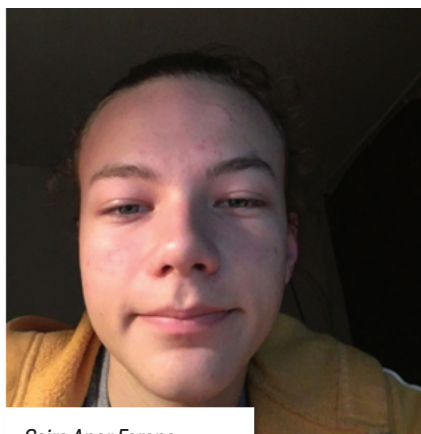
biztosítják, hogy bárki megtalálja azt, ami számára fontos egy ilyen intézményben. „Szerintem, ha valaki azon gondolkodna, hogy eljöjjön-e hozzánk 9. osztálytól, azt a személyt meg kellene hívni egyszer a farsangi vagy maturanduszbalunkra! Aztán persze a suliujságról, a ParADYcsomról vagy a sulirádióról, a járvány miatt szünetelő AdyBicc/Ady-Beatsről sem szabad megfeledkezni, ezek még több varázst nyújtanak az amúgy is fantasztikus iskolánknak” – mesélte a lány.

Van, aki mindenképpen magyarul tanulna tovább

Csire Apor Ferenc elmondta, az iskola befejezése után nem költözne más városba, külföldre sem, és a Bukaresti Egyetem biokémia szakára akar felvételizni, így román nyelven folytatná tovább a tanulást. Fontosnak tartja azt, hogy eddig magyarul tanult, mert szerinte minden nyelv „egy kaput nyit meg újabb lehetőségek felé”, ám úgy gondolja, ideje lenne a románt is felfejleszteni, és végső célul azt tűzte ki, hogy a két nyelvet egyenlő szinten tanulja meg beszélni, mivel érzi, így tudna a legjobban érvényesülni Bukarestben, de Romániában is. Györfi Szabina még nem döntötte el, hogy hol tanulna tovább, de szeretne más városban menni, mivel Bukarestben nincs magyar egyetem, és ő továbbra is magyarul szeretne tanulni. „Együttal új tapasztalatokat is nyernék ezáltal, új tájakat ismernék meg, és új tanítási módszereket próbálhatnék ki. Egyelőre nem tudom, hogy milyen szakon szeretnék tanulni, de az biztos, hogy magyarul akarom folytatni” – mondta. Hozzátette: úgy érzi, hogy a magyar nyelvnek van jövője, és nagyon sokan tartják érdekesnek ezt a nyelvet, de mivel nehéz a nyelvtana, félnek belekezdeni.

Arról, hogy miért tartja fontosnak a magyar nyelven tanulást, úgy vélekedett: nagyon sok előnnyel jár az, hogy a román mellett magyarul is megtanult anyanyelvi szinten, mert így itt maradhat az országban, de akár ki is mehet Magyarországra, és számára magyarul valahogy „természetesebb, könnyebb gondolkodni”, kifejezni magát. Hozzátette ugyanakkor: nagyon sokat köszönhet az Ady-iskolának, hiszen ha nem lett volna meg a tanárok részéről

a szigorúság, a fegyelem, nem tudott volna ilyen jól megtanulni magyarul. Lojewski Erika Arina a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen szeretné folytatni tanulmányait októbertől. Mint mondja, a Bukarestben maradás sem lenne gond számára, viszont szeretne önálló sodni, új helyeket és emberek megismerni, és úgy gondolja, hogy a kolozsvári diákélet lenne a legmegfelelőbb erre, mivel renge-

Csire Apor Ferenc

vagyok magyar anyanyelvű. Az, hogy Bukarestben létezik magyar iskola, az egyik legjobb dolog számunkra. Szerintem az is nagyon fontos, hogy míg lehetőségünk van rá, járjunk magyar nyelvű tantárgyversenyekre, országos magyar és egyéb tárgyakból való olimpiászokra, hiszen ott is rengeteget tanulunk” – mondta.

Erika szerint ugyanakkor hatalmas előny az is, hogy ilyen kevesen vannak, és mindenki ismer mindenkit, mert „így nem kell szégyenkezni, ha valamit rosszul mondasz”, és így a tanárok is több figyelmet tudnak rájuk szentelni. Ugyanakkor elmondta, ha valaki megkérdezné tőle, hogy miért érdemes az Adyba járni, azt mondaná, hogy az iskolájuk „egy külön világ”, ahol a családias hangulat, a „végtelenül kedves tanárok” és a minden évben megszervezendő események mind-mind azt

Györfi Szabina

teg lehetőség van ott a magyar nyelven való továbbtanuláson kívül is. A magyar nyelv használatával kapcsolatban úgy érzi, kétségtelenül hasznos lesz a jövőben ez a nyelvtudás, főleg egy olyan világban, ahol mindig szükség van különböző dokumentumok fordítására, állandóan keresik a tolmácsokat különféle alkalmakra, ugyanakkor azt gondolja, többek vagyunk azzal, ha egy másik nyelvet is ismerünk egy olyan városban, ahol a legtöbb helyen nem feltétlenül ez a beszélt nyelv.

„Én magyarul szeretnék tanulni az egyetemen, ez is az egyik döntő tényező abban, hogy Kolozsvárra akarok menni. Úgy gondolom, hogy érdemes lenne folytatni ezt az utat, ha már magyar suliba jártam első osztályos korom óta. Ahogyan Ady is megfogalmazta, nekünk »Nem kellene a megálmodott álmok«, mi, az Ady-líceumban tanulók állandó fejlődésben vagyunk, és nem engedünk a kritikának” – összegezte a Erika.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Amit érdemes figyelembe venni, ha rajzfilmet nézünk kisgyerekekkel

Azt, hogy később tudatos médiafogyasztóvá válnak-e, vagy passzív célpontjai lesznek a rájuk ömlő digitális képtömegnek, a gyermekek első rajzfilmélményei is befolyásolják. Nem csak azt érdemes átgondolni, hogy mit mutatunk nekik, hanem azt is, hogy hogyan. Dr. Kassay Réka médiakutató, animációs szakember, a kolozsvári Zoom Studio animációs cég alapítója, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem óraadó tanára kisgyerekes családok médiafogyasztási szokásaival foglalkozott, a kutatásai során készített mélyinterjúk, illetve a fejlődéslélektan szempontjai alapján körvonalazódott, hogy milyen lehet az ideális médiatudatos család, ahol a képernyő nem a digitális bébi-

A leggyakrabban azok a szülők vélekedtek általánosságban negatívan a rajzfilmekről, akik nem ismerték a gyerekek kedvenceit, csak nagyon általános benyomásaik voltak.

szitter szerepét tölti be. A szakember öt pontban foglalta össze a médiatudatos családok rajzfilmnézési szokásait a Zoom Studio blogján (Zoom-studio.ro), írását szíves engedélyével közöljük.

Kutatásaim során 80 mélyinterjút készítettem gyerekekkel és szülőkkel a gyerekek kedvenc rajzfilmjeiről, s ezáltal elkerülhetetlenül a médiafogyasztási szokásokról, a családokban érvényesülő elvekről, tapasztalatokról is beszélgettünk. Ezek alapján (és a hozzá olvasott pszichológiai szakirodalom alapján) körvonalazódott a médiatudatos család képe, melynek rajzfilmnézési szokásait, megoldásait néhány főbb pontban foglalom össze. Természetesen nem egy (vagy több) ilyen családról van szó, ahol mindig

minden így történne – az itt leírt média tudatos család egy elméleti képződmény, amitől mindenki eltér időnként, de nem árt, ha tudjuk, mi lenne az arra vezető irány. (És mivel doktori után szülőként is tapasztalatot szereztem a témáról, szubjektív megjegyzéseket is fűzök a leírtakhoz, ami persze eltérhet mások tapasztalatától, de bárki hozzátelheti a sajátját).

A médiatudatos családok rajzfilmnézési szokásai:

A gyermek életkorának megfelelő tartalmat választanak.

Ez azért fontos, mert bizonyos mozgóképes eszközöket (pl. vágások által kifejezett tér-idő jelzéseket) egy adott életkor alatt a gyermekek nem tudnak értelmezni, és ha nem értik, ami a szemük előtt zajlik, akkor nem lesz tartalmas az időtöltés. Fontos, hogy a film ritmusa se legyen túl pörgős, a túl sok vágás, túl gyors kameramozgás szintén megnehezítheti a látottak feldolgozását. Tartalmi szempontból a rajzfilmekre is érvényes a mesepszichológia fejlődéslélektani koraszakolása, mely szerint 2–5 éves kor között a hétköznapi (akár állatszereplős) történetek értelmezhetőek legjobban a gyerekek számára, a varázsmesék, csodák, tündérek és gonosz boszorkák ideje 5 éves kor után jön el, amikor a realitás érzete elkezd kialakulni. 8–9 éves kor után pedig már újra a valóságos történetek kerülnek a középpontba, de ezúttal már tini témákkal vagy kalandfilmek formájában.

Természetesen az életkori besorolás csak irányadó, valójában a szülők első sorban nem a számokat, hanem a saját gyermeküket veszik figyelembe, akit ők ismernek a legjobban. Tudják például, hogy milyen témákra érzékeny, mi az, amit már megért, mitől ijedhet meg, stb.

Rajzfilmnézés közben is jelen vannak

Bár persze sokszor jól fog, hogy a gyermek figyelmét leköti valami, amit jónak

találunk, azért nem árt fél szemmel akkor is ott lenni, ha már ismerjük a tartalmakat, és nem csak „valami rajzfilmet” néz a gyerkőc. Ezért jó az, ha nem a saját szobájába vonul el rajzfilmet nézni, hanem egy közös térben vagyunk vele. Mert például ha valamit nem ért, ha kérdése van, ha megijed valamitől, akkor a szülő tud reagálni, segíthet feldolgozni a látottakat. És persze a közös élmény mindig más, ezért a legjobb a közös rajzfilmnézés, ami mindenkinek

Azért is jó, hogy tudatosan alakítsuk a gyermekünk rajzfilmnézési szokásait, és a rajzfilm ne az elektromos bétiszitter szerepét töltsse be a családban, mert így hozzájárulhatunk ahhoz, hogy idővel ne csak passzív befogadója legyen a képernyőn történeteknek, hanem aktív és kritikus médiafogyasztó váljon belőle.

élmény (amikor van rá lehetőség), akár több gyerekkel együtt vagy moziban.

Lehetőségem volt gyerekekkel együtt megnézni a budapesti Anilogue fesztiválon egy válogatást gyermekeknek szóló animációs filmekből. Élmény volt látni, milyen reakciókat váltott ki a közönségből az együtt nézett rajzfilm ahhoz képest, amit otthon nézünk a képernyőn.

A rajzfilmnézésnek határozott keretei vannak

A médiatudatos családnál nem megy a tévében a rajzfilm akkor is, ha a család épp eszik, ha a gyermek valami másval van elfoglalva, ha beszélgetnek, stb.

A rajzfilmnézésnek konkrét eleje és vége van, akár a tévé (számítógép) be- és kikapcsolásának is lehet rituáléja, amibe a gyermek be tud kapcsolódni. A korlátozás pedig nem idő alapján történik, hanem tartalmi egységek alapján – amit aztán persze a szülők időre fordítanak le, ha nekik úgy könnyebb. Ha kialakul, hogy mikor, mennyi rajzfilmet lehet nézni, utána pedig kikapcsolás következik, akkor a vitákat is sokkal könnyebb elkerülni.

És az sem mindegy, hogy milyen eszközöt használunk. A kutatás idején a tudatosabb családok még DVD-ről nézték a meséket tévézés helyett, de nem is a formátum a lényeg. Lehet a YouTube-on is kedvenc listát készíteni. Ez az, amit a mai napig csak halogatók, ezért aztán nálunk is a legtöbb esetben felvillan a YouTube-on a következő rajzfilm, és mindig meg kell egyeznünk, hogy mennyi fér bele – amit persze részben nem is bánok –, de a drónszülők (a legújabb szülői generációra szokták mondani, akik technikai megoldások segítségével kontrollálják a gyermekeiket) körében ez technikailag is elkerülhető.

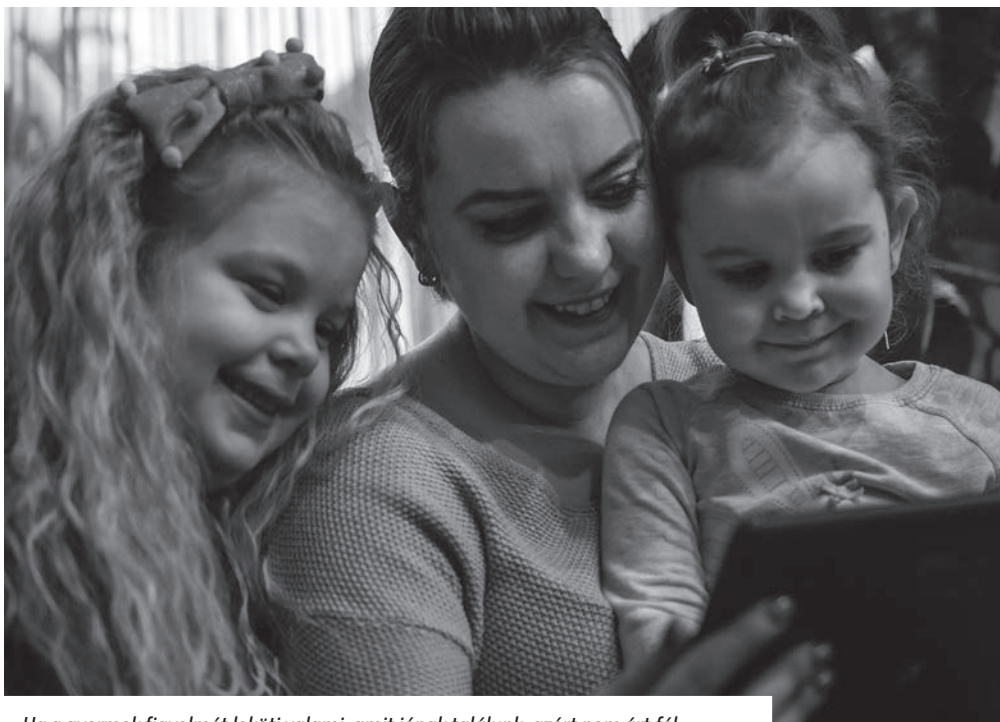
Megépítik, lerajzolják, eljátsszák a rajzfilmben látottakat

Sokszor nehéz pillanatokat okoz a rajzfilmnézés befejezése, még az előre megbeszélte keretek között is. Ilyenkor segíthet, ha a szülők a gyerekekkel közösen valamit átvíznak a rajzfilmből egy másik formátumba, pl. építenek, lerajzolnak, eljátsszanak valamit a nézett mese alapján. Ez nemcsak a konfliktusok megoldásában segít, hanem a még jobb feldolgozásban is hasznos, és további interpretációkat is eredményezhet. A mesehősök, a mesében látott történetek sokféle formában vissza tudnak köszönni a gyermekek egyéb tevékenységeiben, és ez segíthet a tartalmak kreatívabb értelmezésében is.

És külön bájos az is, amikor valamilyen mesebeli történet összekeveredik a család valóságos történetével a játék során.

Aktívak, sok mesét is olvasnak, általában is tudatosabbak a gyermeknevelés legtöbb területén

Azoknál a családoknál, akik a médiahasználat területén tudatosabbak voltak, azt figyeltem meg, hogy nem a rajzfilmnézést

Ha a gyermek figyelmét leköti valami, amit jónak találunk, azért nem árt fél szemmel akkor is ott lenni, ha már ismerjük a tartalmakat

próbálják kizárni az életükből, hanem egy csomó más tevékenységben is részt vesznek közösen, a gyermek eleget mozog, játszik, rendszeres a meseolvasás, stb. A mozgás azért is fontos, mert a képernyő előtt fizikailag passzív a gyermek, az idegrendszerét viszont egy csomó inger éri. Ezeket az élményeket mozgás közben tudja a legjobban feldolgozni. Azonkívül, ha mindenféle más aktivitás is van a gyermek életében, idő se nagyon marad arra, hogy „egész nap” rajzfilmet nézzen, hogy függővé váljon, hogy fizikailag káros lehessen számára a képernyő.

Íde tartozik az is, hogy gyakran felmerül: nézzük-e, vagy olvassuk a gyermekkel a mesét. Én abszolút nem vagyok híve a kettő összehasonlításának, mert mindkét esetben más kritériumok vannak. A jól választott mese olvasása alap kellene legyen, de a jól választott rajzfilm (meg más technikával készült animációs film és persze az élőszereplős film) is nyújthat olyan többletet a gyermeknek a látvány, a hang, a történet mozgóképes kifejezése által, ami egyedi élményt jelent.

Végül még egy kis elmélet

Az interjúk során azt figyeltem meg, hogy a leggyakrabban azok a szülők vélekedtek általánosságban negatívan a rajzfilmekről, akik nem ismerték a gyerekek kedvenceit, csak nagyon általános benyomásaik voltak, pl. hogy „valamit

a Cartoon Networkön néz a gyermek”, vagy „valami tehenet meg kutyát”. Így a rajzfilmre könnyen egyfajta bűnbak szerepet lehet osztani, holott a gyermeknek az lenne jobb, ha a szülő pontosan tudja, hogy mi az, amit helyesel, és mi az, ami nem fér bele (és persze, hogy miért).

A kutatás során a nézői attitűdöket három kategóriába soroltam egy korábbi médiaelméletből (David Morley tévézési attitűdök kutatásából) kiindulva: az azonosuló, a módosító és a passzív magatartásformákba. Az első esetben a gyerekek egyoldalúan átvesznek viselkedésmintákat a rajzfilmből, a második esetben kreatívan értelmezik, saját tapasztalataik alapján módosítják a médiaüzeneteket, a harmadik esetben pedig passzívak a látottakkal kapcsolatban. Az elemzések eredménye pedig azt mutatta, hogy a második nézői attitűd a médiatudatos családoknál fordul elő gyakrabban. Vagyis azért is jó, hogy tudatosan alakítsuk a gyermekünk rajzfilmnézési szokásait, és a rajzfilm ne az elektromos bébiszitter szerepét töltsse be a családban, mert így hozzájárulhatunk ahhoz, hogy idővel ne csak passzív befogadója legyen a képernyőn történeteknek, hanem aktív és kritikus médiafogyasztó váljon belőle.

ÖSSZEFOGLALÓ

Ellehetetlenített testnevelésórák pandémia idején

Az élethosszig tartó egészségtudatos aktív életvezetés a modern testnevelés-oktatás legfőbb célja. Jogosan tehetjük fel a kérdést: ez a küldetés valóban megvalósítható-e a jelen körülmények között?

A mozgás az jó és kell. Ilyen egyszerű, és ezt mindenki tudja. Legyünk felnőttek vagy gyerekek, öregek vagy fiatalok, az orvosok és pszichológusok is lépten-nyomon a mozgást és az aktív életmódot írják fel többek között „gyógyszernek”. Ha valóban tudjuk, hogy a mozgás jó és kell, hogyan jutunk el mégis a gyógytornászhoz, a személyi edzőhöz, a dietetikushoz, a pszichológushoz, az életmód- és táplálkozás-tanácsadóhoz olyan panaszokkal, melyeket mozgással és egészséges életvitellel kezelhetnénk? A válasz a fenti célban keresendő, ami nem valósult meg, vagy csak részben akkor és ott, amikor kellett volna. Azaz az iskolában.

Legfőbb ellenségünk az idő

Mielőtt megfeszült ujjal a testnevelő tanárokról mutogatnánk, alaposan járjuk körül a témát, és nézzünk be a színfalak mögé egy kis időre. Az egészségtudatos és aktív életmód kialakításához elengedhetetlen a rendszeresség és a folyamatosság. Gyermekkori tapasztalataink és mindennapi szokásaink, rutinaink elkerülhetetlenül megalapozzák a jövőnket, ez tagadhatatlan. Azok a tevékenységek, amelyek a mindennapjaink részévé válnak, a legnagyobb valószínűséggel élethosszig is kitarthatnak. Ha egészségünk nincs, semmink nincs – mondjuk gyakran –, így mi is lehetne nagyszerűbb annál, mint úgy felnevelni a jövő generációját, hogy a testnevelés-oktatás legfőbb célja megvalósul esetükben? A jelenlegi tanterv heti 1-2 testnevelésórát ír elő, melyek egyenként ötvenpercesek. Ebből az ötven percből vonjunk le tíz percet, ami öltözködéssel, szedelőzködéssel, névsorolvasással és egyéb adminisztratív dolgokkal megy el. Azok a gyerekek, akik csak az iskolai testnevelésórán találkoznak a sporttal és a mozgással, illetve azok egészségre gyakorolt hatásaival, a heti 10 080 percükből

A gyerekek mozgásigénye rendkívüli és létfontosságú testi-lelki fejlődésüket tekintve is

mindössze 80 (!) percet töltenek mozgással. Akárhogyan is számoljuk, ez a heti nyolcvan perc nevetségesen kevés ahhoz, hogy a gyermekben valaha is kialakuljon az egészségtudatos életmód fogalomköre. Legfőbb ellenségünk az idő. A magyarországi oktatási rendszer heti 5(!) testnevelésórát ír elő az alsó tagozattól kezdve egész a felső tagozatig. Sport tagozatos iskolákban pedig heti 5 + 2 testnevelésórán vehetnek részt a gyermekek. Kétség sem fér hozzá, hogy a tantárgy mindennapossá tétele nagymértékben hozzájárul a testnevelés-oktatás céljának megvalósulásához.

Természetesen nem a tornaóra az egyetlen, ami ösztönözheti és elősegítheti az egészséges életmód kialakítását a gyerekeknél, az aktív életmódot élő szülőknek és nagyszülőknek ugyancsak elengedhetetlen szerepük van ebben. Nem felejtjük el, hogy a gyermek nem az iskolában születik, és nem az iskolában tanul meg járni, kúszni, mászni vagy futni, enni és

beszélni. Élete legfontosabb, létmeghatározó összetevőit otthonról gyűjti be, melyeket egy egész életen át használ, majd ezeket saját belátása szerint alakítja, szelektálja és priorizálja.

A tornaóra negatív státusa

Az iskolai testnevelés hazai óraszámára rendkívül megnehezíti a szaktanárok munkájának minőségét és célkitűzéseinek megvalósítását. Mindazonáltal okvetlen említésre méltó maga a tantárgy negatív státusa is, amióta átvették az uralmat az egészségnevelés fölött a fontos tantárgyak, melyek a különböző vizsgákra és az érettségire készítik fel. Napjainkban a testnevelőket a társadalom nem ismeri el, munkájukat pedig túlnyomó többségben a fegyelmezési és nem pedig a tanítási módszerek jellemzik. A tornaórák zöme többet foglalkozik a viselkedés korrigálásával, mint a motorikus képességek fejlesztésével, illetve a mozgáskészség gazdagításával. Nem meglepő tény,

hogy azok a gyerekek, akik rendszeresen sportolnak, iskolán kívüli sportedzésekre járnak, jelentős mértékben nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak, és tanulmányi teljesítményük is jobb azon társaikkal szemben, akik a délutánjaikat számítógépes játékokkal és kütyüzéssel töltik. A pécsi tudományegyetem egészségtudomány kárájának elismert tanára, dr. Rétsági Erzsébet szerint a minőségi színvonalon megvalósított motoros oktatási folyamat az egész komplex személyiséget tudja fejleszteni. Ezen tézis alapján valóban aggodalomra adhat okot nemcsak a jelen hazai tanterv, hanem a mostani járványhelyzet, mely extrém mostoha módon bánik a jövő generációjával és a tanárokkal is.

Mindenkit megnyomorító járványhelyzet

A testnevelés-oktatás és minden más tantárgy online térbe való kényszerítése észveszejtő következményekkel járt. Egy olyan tantárgy oktatása, mely mozgásteret, szociális csoportot, ingergazdag környezetet és eszközt igényel, a képernyő előtt nyomorulttá tett nemcsak diákok, de tanárt is. A vizespalackok emelgetése és a sprintek a konyhában sem szülőnek, sem pedagógusnak nem kedveztek. Nem beszélve a gyermek biztonságáról és fejlődéséről mind fizikálisan, mind szellemileg és szociálisan. Egy felnőtt életében teljesen mást jelent egy-két, akár három év kihagyás egy adott megszokott életformából, ellenben egy fejlődő gyermek esetében ez az idő felbecsülhetetlen értékkel és következménnyel bír. A járványhelyzet, a törvények, a szabályok kusza és kiszámíthatatlan fordulatai végül mégis visszarepítettek a képernyő elől az iskolákba. A kötelező maszkhordás mára már egyértelmű, és természetes dolog az utcán, az üzletekben és közszállításban, akárcsak az iskolában. A testnevelésóra maszkot viselő gyermekekkel és kötelező távolságtartással könnyörtelenül ellehetetlenített minden esélyt arra, hogy ez a tantárgy bármilyen pozitív és konstruktív célt elérjen. A monotonitás, a folyamatos csalódottság érzése diákok is és pedagógusok is megfertőzött. Legkomolyabb mellékhatása a teljes érdeklődés- és lelkesedésvésztes volt mindkét fél részéről. Az iskolai sportkörök, kisebb sportversenyek osztályok között, illetve az iskolák közötti különböző sportbajnokságok és vetélkedők mind kimaradtak az elmúlt két évben.

A megmérettetés iránti vágy, a versenyszellem, a csapatkohézió, az együttműködés és az egy célért való küzdelem a múltba veszett. Az elvesztett időt és a vele járó feledhetetlen élményeket nem tudjuk sem pótolni, sem visszaadni a gyermekeknek. Olyan szabályok léptek érvénybe, melyek kíméletlenül kitépték a labdát a gyermek kezéből. Olyan világot kezdtünk élni, melyben a fejlődő gyermek kezét több fertőtlenítő érinti, mint labdák vagy egyéb sporteszközök. Az iskola udvara mindig

ad a vestibuláris rendszernek, azaz a fülünkben található egyensúlyszerv idegsejtjeinek, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a két agyféltekének a működése összerendezett legyen. Számítalan kutatás bizonyította be, hogy azok a gyerekek, akik már iskolás koruk előtt mozgásban gazdag életmódot folytattak, hintáztak, fára másztak, bukfenceztek, sokkal könnyebben tanultak meg írni vagy olvasni. Napjainkban a fizikai inaktivitás sajnos ezt a korosztályt is elérte, melynek ho-

Az önfeledt mozgás örömét semmi sem pótolhatja a gyerekek életében

a mozgás öröme által okozta zajtól volt hangos és energiával teli. A fáradhatatlan rohángálás, az önfeledt labdázás és játék pirospozsgás arcokat varázsolt a tömegben. A „majd kicsattan az egészségtől” arc sajnos még várat magára.

Mozgás nélkül nincs szellemi jóllét

Az egészségtudatos magatartás két alappillére az aktív életmód és a kiegyensúlyozott táplálkozás. Mivel a járványhelyzet abszurdá tette az iskolai testnevelést, a törvény egy alternatívával, esetünkben az egészségszakkal mint elméleti testnevelés-oktatással igyekezett betömni azt az űrt, amit korábban okozott. Csöppet sem volt meglepő a gyermekek reakciója arra, amikor megtudták, hogy a hőszeretett tornaóra helyett, ami a játékot, a szórakozást, kikapcsolódást jelenti, elméleti órát kell hallgatniuk a padban ülve arról, hogy mit jelent a helyes és egészséges táplálkozás, vagy miért is kell sokat mozogni. Nemcsak diákoknak, de testnevelő tanárnak is kényelmetlen, szokatlan és radikális változást hozott. A gyerekek mozgásigénye rendkívüli és létfontosságú testi-lelki fejlődésüket tekintve is. A mozgás olyan ingereket, illetve élményeket

zadékaik közé tartoznak a tanulási, illetve viselkedés zavarok és nehézségek. A testnevelés és sportoktatás fontosságát és jelentőségét nem lehet elégszer hangsúlyozni. Mindamelllett, hogy a gyermek mozgásműveltségét és motorikus képességét fejleszti, személyiségét és szociális fejlődését is nagymértékben befolyásolja. A különböző testgyakorlatok gyermekkorban való megfelelő elsajátítása az élet bármely szakaszában felhasználható és rendkívül hasznos. Olyan tudásanyag, mely közvetlenül hat az egészségünkre és a szellemi jóllétünkre is. Az itthoni iskolai tanterv által nyújtott, csekély számú, heti 1-2 testnevelésórát mindenképp ajánlatos különböző sportkörökkel, edzésekkel és mozgásos foglalkozásokkal, családi tevékenységekkel kipótolni annak érdekében, hogy az élethosszig tartó egészségtudatos életmód kialakulhasson a gyermeknél.

A szerző a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum pedagógusa.

MATEI LINDA

matei.linda@yahoo.com

Katolikus hittantanárok a meghallgatás útján

Ferenc pápa 2023-ra püspöki szinódust hirdetett meg a közösség, a részvétel és a misszió jegyében – egy szinodális egyház építése céljával. Ezt a három jelszót állítják üléseik középpontjába a katolikus világegyház püspökei a következő évben, hogy munkájukkal segítsék az egyház ilyen irányú megújulását. Az ehhez szükséges iránymutatást a szinóduson születő dokumentumok tartalmazzák majd. A szinódus, a szünodosz eredendően közös (szün) úton levést (hodosz) jelent, és a keresztyénység ősi gyakorlatát folytatja. Az ősegyház keresztyénei ugyanis a válságok

A pápa a fordított piramis képét használja ennek a folyamatnak a szemléltetésére: az egyház feje és annak vezetői legalul helyezkednek el, a tagok pedig legfelül, legelöl. Ezzel azt is jelzi, hogy mindenki számít, és mindenki fontos, és hogy a klérus tagjai se fontosabbak senki másnál.

idején vagy a megújulás érdekében közös helyzetfelmérésre, döntéshozatalra gyűltek össze. A szinodalitás (együttgondolkodás, együtt haladás) az egyház természetét, megnyilvánulását, stílusát és küldetését fejezi ki. A szinodális egyház tehát az egymásra figyelő, egymás terhére közösen hordozó tagokból álló közösséget feltételezi.

Az előző püspöki szinódusok gyakorlatához képest Ferenc pápa most újítást vezetett be. A püspöki ülésort egy kétéves folyamattal vezetteteti fel, melynek során a katolikus egyház minden szinten meg lesz szólítva – a pápa ugyanis

Az egymásra való mély odafigyelés és tartalmas kommunikáció minden életkorban gyümölcsöző

azt szeretné, hogy az említett kérdések mentén az egyház minél több tagja mondja el véleményét, és ezek a gondolatok épülhessenek be a tulajdonképpeni szinódus munkafolyamataiba. A püspökök aztán a valós helyzetből kiindulva, azt értelmezve, elemezve dolgozzák ki a megújulást segítő irányelveket. Ez a közel kétéves „sinodális út” valóban forradalmi újításnak számít a katolikus egyházban. A folyamatba egyházmegegyei és plébániai szintű munkacsoportok kapcsolódnak be. A pápa a fordított piramis képét használja ennek a folyamatnak a szemléltetésére: az egyház feje és annak vezetői legalul helyezkednek el, a tagok pedig legfelül, legelöl. Ezzel azt is jelzi, hogy mindenki számít, és mindenki fontos, és hogy a klérus tagjai se fontosabbak senki másnál.

A szinódusi folyamat munkacsoportjai igyekeznek minden területet és minden csoportot lefedni, és 2021 októbertől és 2022 augusztusa között azok minél több képviselőjét megszólítani. A megszólítás alkalmával nem kérdőív-kitöltés történik, hanem – ez is a pápa rendelkezése nyomán – igazi találkozásban kibontakozó meghallgatás, amely során a

„papír” elő sem kerül. Nem a papírnak, hanem az embereknek, a bennük működő Szentléleknek szánja a főszerepet ezen a szinóduson a pápa. Alulról induló folyamatról, ahogyan hivatalosan is hirdetik, „együtt haladásról” van tehát szó, amelynek során tényleg lehetőség kínálkozik minden gondolat kimondására.

Hitoktatók és hittanosok is a szinodális úton

Az „átvilágítandó” területek között a hitoktatás/katekézis is fel van tüntetve, annak minden szereplőjével együtt. Ez azt is jelenti, hogy a szinódus a hitoktatás revideálását is fontosnak tartja, s ilyenformán lehetőséget is teremt arra. Ha a tervezett „menetrendet” nézzük, mondhatnánk, hogy igazi megújulásra talán csak két-három év múlva lesz lehetőség, de hadd ne így gondolkozzunk erről! A szinódust tekintsük inkább apropónak ahhoz, hogy szembenézzünk hitoktatói hivatásunkkal, nyúljunk le annak gyökereihez, vegyük számba örömeit és nehézségeit, vállalkozunk mindezek megosztására és egyúttal a megújulás útján való elindulást is! Mert hogy minden biztonnyal szükség van az

ilyen jellegű „szellőztetésre”, s ha már az egyház keretét is teremt hozzá, vállaljuk be bátran! Itt is az út a lényeg, s ez az út nagyon szépnek van elképzelve. A szinodális folyamat 2021. október 10-én tartott ünnepélyes megnyitóján Ferenc pápa ismertette ennek az útnak a három fő feladatát: találkozni, meghallgatni, felismerni. A helyzetfelmérésnek tehát ilyen módon kell történnie: mély találkozásokban, amelyek célja a meghallgatás. A felismerés már ezek következményeként történik, hiszen sok esetben a meghallgatás vezet el az embert önmagához, ahol mélyebb rálátást nyer saját dolgaira, felismeri a változtatás lehetőségeit. De a meghallgató is mélyebb felismerésekre jut, ha

De a meghallgató is mélyebb felismerésekre jut, ha feltárulnak előtte az addig nem érzékelt gondok, problémák, jó gyakorlatok és örömök, vagy éppen a meghallgatottal való kapcsolatát értelmezi újra.

feltárulnak előtte az addig nem érzékelt gondok, problémák, jó gyakorlatok és örömök, vagy éppen a meghallgatottal való kapcsolatát értelmezi újra.

A hitoktatás kérdésével kapcsolatos találkozások és meghallgatások sokkal több személyt érintenek, mint amennyire elsőre gondolunk. Mert nem csak a megbízott referens és a hitoktatók között létrejövő – négy szemközt – találkozásokról van szó. A hitoktatók meghallgatását, amennyiben mindenki komolyan gondolja ezt a kérdést, meg kellene előznie annak, hogy ők hallgatják meg diákjaikat. Valós képet ugyanis csak akkor tudnak közvetíteni, ha valóban mélyre nyúlunk a saját diákjaikkal való kapcsolataiknak. Az ilyenfajta revideálás ismét jó felkiáltójel, hiszen ezt nem csak a szinodus kapcsán kellene megtenniük/megtennünk.

A meghallgatás „szentsége”

A szinodális folyamat egyik munkatársaként magam is sokat gondolkodom a

meghallgatás kérdésén. És minél többet gondolkodom rajta, annál inkább azt érzem, hogy a hitoktatók számára ez biztosítja a legnagyobb esélyt a hivatás- és mindenféle kapcsolatbeli megújulásra. A meghallgatni tudás nemcsak az iskolai vagy plébániai munkához, de az egész keresztény életéhez alapvető „kompetencia”. Mert ez olyan mélységekbe vezet, ahol valóban „történik az élet”, bennünk és a körülöttünk is. Amennyiben valóban belátjuk ezt, és hittanárokként tényleg komolyan vesszük a ránk bízott gyermekek és fiatalok meghallgatását, minden bizonyosan jelentős, a jövőbeli munkánk szempontjából iránymutató tapasztalatokra teszünk szert. Belső életünket illetően pedig legalább ekkora ereje van annak is, hogy mi válunk meghallgatottakká. Ráadásul ahhoz, hogy jól tudjunk másokat meghallgatni, szükséges, hogy mi is átéljük a meghallgatás élményét. „Mások meghallgatásának szépsége talán éppen abból ered, hogy nekünk is szükségünk van arra, hogy meghallgassanak bennünket, mert tudjuk, mit jelent az, amikor nem hallgatnak meg bennünket” – mondja a taizéi ökumenikus szerzetesközösséget alapító Roger testvér egy interjújában. Bár a szinodus esetében az információszerezés is jelentős szerepet játszik ebben a kérdésben, nem ezt látom a legfontosabbnak, hanem azt, hogy a meghallgatás által más szintre kerülhetnek azok az emberi kapcsolatok, amelyek nemcsak hogy megkerülhetetlenek, de meghatározóak a tanítási-tanulási folyamatban és a kollegialitás szintjén.

Ferenc pápa a Szentlelket mondja a szinodus főszereplőjének. A jezsuita pápa nagyon jól tudja, hogy a Lélek nem az emberi világon kívül, hanem éppen az egyes emberekben, az egyes emberek által működik. Amennyiben működni hagyjuk... Az ego uralmától mentes, egymásra figyelő, átlátszóan tiszta emberek lelkében élő Szentlélek ez a főszereplő. A meghallgatási folyamatokban is ő áll a középpontban, hiszen a legigazibb megnyílások ott tudnak megtörténni, ahol a meghallgató egészen háttérbe tud húzódní. Itt „tör előre” a Lélek, aki által lesz igazán felszabadító és mindkét fél számára ajándék a beszélgetés. – Ilyen „módszertant” ajánl tehát Ferenc pápa a katolikus egyház megújításához...

Hittanórák – csak meghallgatással

A hitoktatás esetében a meghallgatás nem csak a szinodális út hatékony „munkamódszere”, ennél sokkal több. A hitoktatás/katekézis elsődleges célja ugyanis a gyermek vagy fiatal igazi önmagához, a benne élő Istenhez való elvezetése. A facilitátor-hitoktató eddig a „kapuig” tudja őt kísélni, az „azon túl” létrejövő intim találkozásnak ő csak előkészítője. De ez a „munka” is meghatározó a tényleges kapcsolat létrejötté szempontjából. Ennél a kapcsolatnál nem lehet semmi sem fontosabb az iskolai és a plébániai hitoktatásban. Az ismeretek fontosságát sem vitathatjuk el, de azok semmiképpen sem előzhetik meg mindazt, ami valóságos élményhez, igazi istentapasztalathoz vezet.

Ha valamit, akkor a hitoktatást maximalisan a személy-, azaz diákközpon-túságnak kell jellemeznie, itt ugyanis nem „holt” ismeretek átadásáról van szó, hanem olyan történekekről is, amelyekről nem egyebet várunk, mint az

Nem akarjuk megváltoztatni vagy valamire rábeszélni a diákot, csak egyszerűen engedni, hogy ő nyilvánuljon meg. Ekkor tud teret kapni mindaz, ami belőle fakad. Ilyenformán azt közvetítjük: lehetsz az, aki vagy. A meghallgatott pedig ösztönösen érzi, milyen lélekkel figyel rá a másik.

életszemlélet és az életvitel változását. Igazi változás pedig igazi megérintődés nyomán várható. Ettől nyílik ki az az előbb említett „kapu”... Ahogyan a nemrégien elhunyt neves magyar származású katekéta, Fogassy Judit szerzetesnővér mondta: „a hitoktatás/katekézis során többször kell gyógyítanunk, mint tanítanunk”. Az elszemélytelenedő világban egyre magányosabbak, zárkózottabbak, kedvtelenebbek gyermekeink – mindez komoly „gyógyításra” szorul. A hitoktatónak el kell érnie, hogy neveltjei felfedezzék magukban

FOTÓ: MAKKA MÁRK

Sok esetben a meghallgatás vezeti el az embert önmagához, ahol mélyebb rálátást nyer saját dolgaira, felismeri a változtatás lehetőségeit

az élet forrását, az öröm és az erő forrását. Az életnek, önmaguknak és másoknak örülni tudó, szerető gyermekeket és fiatalokat kell nevelniük, de ezt csupán ismeretek átadásával nem fogják elérni. Sokkal inkább elérik, ha olyan módszereket alkalmaznak, amelyek lehetőséget teremtenek a neveltek csoportban vagy négy szemközti meghallgatására. Amint azt a 20. század neves pszichológusa, pszichoterapeutája, Carl Rogers is hangsúlyozta, a meghallgatáshoz elengedhetetlenül szükséges a feltétel nélküli elfogadás és bizalom, és az, hogy a meghallgató empátiával forduljon a meghallgatott felé. Rogers szerint minden igazi tanulás (nem tanítás!) felé ilyen út vezet. Diákjainknak ugyanis mindig van elmondanivalójuk, részben olyasmi, amit közösség előtt is vállalnak, részben olyasmi, amit nem. Mindkét formában fontos meghallgatni őket. A rájuk figyelés által saját személyük fontossága, értékesége is tudatosul bennük. „Ha a hitoktató ránk figyel és meghallgat, hogyne figyelne ránk és hallgatna meg bennünket a Jóisten...” – igen, ezt is közvetíteni tudjuk.

Igazi meghallgatás viszont csak akkor tud létrejönni, ha hitoktatókként szabadok vagyunk elvárásainktól, nem várunk el teljesítményt se magunktól, se másától. Akkor lehetséges a meghallgatás, ha nem mi akarunk mondani vagy tanítani valamit. Nem akarjuk megváltoztatni vagy valamire rábeszélteni a diákot, csak egyszerűen engedni, hogy ő nyilvánuljon meg. Ekkor tud teret kapni mindaz, ami belőle fakad. Ilyenformán azt közvetítjük: lehetsz az, aki vagy. A meghallgatott pedig ösztönösen érzi, milyen lélekkel figyel rá a másik. És később tudatosul benne, hogyan hatott rá annak jelenléte, aki meghallgatta. Az igazi meghallgatásnál ki kell lépni a tanárszerep megtévesztő biztonságából, abból az elvárásból, hogy nekünk kell tudni a megoldást vagy a biztos választ.

Személyes tapasztalat

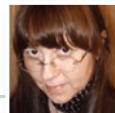
Talán nem vagyok egyedül, aki tanári hivatása gyakorlásának legszebb élményei között tartja számon azokat a tanórákat, alkalmakat, amelyek a diákok, egyetemi hallgatók meghallgatására

adtak lehetőséget. Azt sem sajnáltam, sajnálom, hogy több ilyen alkalomnak még hosszú folytatása lett. Drága kincsként őrzöm valamennyit. A közelmúltban épp egy olyan ünnepen voltam, amelynek keretében azt a fiatallembert szentelték pappá, akinek életét és hivatására készülését számos vargabetű árnyékolta. Több helyen érzékeltették vele, hogy az, ahogyan ő van, nem jó. Már-már ő is elhitte ezt magáról. Semmit nem kellett tenni, csak elfogadni – úgy, ahogyan van – és hagyni, hogy elmondhassa mindazt, ami benne van. Megerősödött, majd megtalálta az új utat. És célba ért...

A katolikus egyház szinodális folyamata számos ilyen találkozásra ad lehetőséget és ezek jelentőségére irányítja a figyelmet a hitoktatás keretében is. Értékeljük ezt és éljünk vele!

OZSVÁTH JUDIT

ozsvathjudit@gmail.com

Múzeumi időutazás a kommunizmus korszakába

Kipróbálható lakások is lesznek a majdani sepsiszentgyörgyi múzeumban, ahol rendszeresen elveszik az áramot – jelentette be a kommunizmus korszakát bemutató, interaktív gyűjtemény tervével kapcsolatban decemberben a város polgármestere, Antal Árpád. Az új múzeum a legkorszerűbb, interaktív eszközökkel mutatja be milyen volt az élet a kommunizmusban. Sepsiszentgyörgy polgármestere elmondta, az Országos Helyreállítási Tervben 9,5 millió euró uniós támogatás áll rendelkezésre, hogy 2026-ig a háromszéki megyeszékhelyen létrehozzák az új múzeumot, amely azt mutatja be, milyen volt az élet a kommunizmusban – olvasható a Sláger Rádió honlapján. Az új intézményben többek között létrehozna kis lakásokat, amelyek a kommunizmusra jellemzően lesznek berendezve, és amelyeket pár napra ki is lehet majd bérelni és megtapasztalni, hogy milyen volt az élet a rendszerváltás előtt. A polgármester szerint ezekben a lakásokban például rendszeresen elveszik majd az áramot, a tévében ugyanazok a műsorok lesznek követhetőek, amiket a kommunizmusban láthattak az emberek, és lesz vezetékes telefon, amit természetesen „lehallgatnak”. Antal Árpád elmondta, azt szeretné, ha az új múzeumot a városközponti Szakszervezetek Művelődési Házában tudnák berendezni, ám annak egyelőre tulajdonjogi akadályja van, ugyanis a lerobbant állapotban lévő „kultúrpalota” az állam tulajdonában van, ám abban reménykednek, hogy sikerül végre megszereznie a városnak. A másik lehetőség, hogy az új múzeumot az önkormányzat által idén megvásárolt volt Dohánygyár egyik szárnyában rendezzék be – közölte a polgármester. Hozzátette, arról az ötletéről sem mondtak le, hogy a volt Dohánygyárban a budapesti Csodák Palotájához hasonló interaktív teret is berendezzenek. Az ipari műemlék épületnek számító Dohánygyár tereinek hasznosítására

Tárgyak a múltból. A rendszerváltás előtti mindennapokba is betekintést nyújt a Háromszéken létesülő interaktív múzeum

ötletbörzét is hirdetnek hamarosan. Az Országos Helyreállítási Terv (PNRR) keretében 9 emlékmúzeum létrehozását vagy bővítését vállalta Románia – jelentette be nemrég Hegedüs Csilla. Az európai alapok minisztériumának államtitkára szerint az a cél, hogy 2026 júniusáig a közösség kilenc interaktív, korszerűen felszerelt, a modern technológiákat, a virtuális realitást használó múzeummal legyen gazdagabb, olyan múzeumokkal, amelyek igazi közösségi terekké válnak, és amelyeket rengeteg turista látogat. Hegedüs Csilla szerint kolozsvári, nagyenyedi, sepsiszentgyörgyi, marosvásárhelyi, szatmári, bukaresti, temesvári, máramarosszigeti és Râmnicu Sărat-i múzeumok létrehozását vagy bővítését finanszírozzák a helyreállítási tervből.

K. J.

A máramarosszigeti „terror háza”

Románia leghírhedtebb kommunista börtöne működött Máramarosszigeten, az épületben ma múzeum működik. A miniszterek börtönének is hívott intézményben raboskodtak a rendszer által nemkívánatosnak tartott politikusok, papok, tudósok, művészek, egyéb értelmiségiek. Az 1990-es évektől a kommunizmus és az ellenállás áldozatainak emlékmúzeumát hozták létre a hajdani börtön épületében. A roppant nagy épület a városközpontban épült meg a századfordulón (1896–99), a II. világháborúig csak köztörvényes rabok töltötték itt

a kirótt szabadságvesztésüket. 1948-tól vált a kommunista rezsim hírhedt politikai börtönévé. Kezdetben a környék „renitens” egyetemi hallgatóit és földműveseit, 1950-tól a két világháború közti politikai elit tagjait hurcolták ide. Falai között akadémiások, miniszterek, katonatisztek, az egyházi élet fő méltóságai sínylődtek embertelen körülmények között. Itt tartották fogva többek közt Márton Áron római katolikus püspököt, és a két világháború közötti időszak két legfontosabb politikai vezetőjét is. A börtön gyakorlatilag egy megsemmisítő

tábor volt, rabjai zsúfolt cellákban a minimális higiénia hiányában reménytelenül várták sorsuk jobbra fordulását. A későbbi tényfeltáró kutatások megállapították, hogy a mintegy 200 rab egynegyede nem élte túl a megpróbáltatásokat öt év alatt. Az egyes cellákat végigjárva a kommunista diktatúra egy-egy időszakáról láthatunk fényképeket, dokumentumokat, tárgyakat. A máramarosszigeti börtönmúzeum kegyeleti helye a kommunizmus csaknem 600 000 romániai meghurcolt áldozatának.

Kubanek Eszter fiatal magyartanár nő hivatásáról, az online oktatás buktatóiról

Az irodalom mint csodaszer

Kubanek Eszter Székelykeresztúrról származó magyartanár nő kisgyerekként csöppent bele a könyvek birodalmába. Elmondása szerint szülei és tanárője nagy hatással voltak későbbi pályaválasztására. A fiatal tanár nő többek között a könyvek szeretetéről, az irodalom fontosságáról és a tanári életről mesélt a Közoktatásnak.

– Miért döntöttél úgy, hogy irodalmat fogsz tanítani?

– A történet egy minden este elmondott mesével, egy apró kislánnyal és egy faltól falig érő könyvespolccal kezdődött. Édesapám és édesanyám valahogy

míg megérkeztem végül hozzájuk az ebédlőasztalhoz egy hihetetlen varázskaland vagy egy világháborús csatater után. Nem az irodalom szeretete volt a döntő értékű a tanítás merlegén, hanem az egy évig tartó, de életre szóló utazás ötödikes koromban a magyartanár nőmmel. Akkor az ő személye annyira hatott rám, hogy egészen az egyetemig repített, és szinte egyszer sem jutott az eszembe közben, hogy mással foglalkozzam. Nem feltétlenül gondolkodtam a szakma feltételein, az, hogy szerettem olvasni, ajándék volt, nem pedig tudatosan felépített dolog. Ezért inkább azt mondanám, hogy hozzám közel álló emberek tereltek erre az útra. A történetet pedig én írtam tovább.

– Nemrég fejezted be az egyetemet, és máris állást kaptál a csíkszentmártoni Tivai Nagy Imre Szakközépiskolában, egyből belekerülve a mély vízbe, ahol a katedra a kamerák, azaz a laptop mögé került.

– Az egyetemmel második éve, hogy végeztem, és második éve tanítok ugyanabban a tanintézetben. Volt egy mélypont valahol a kettő között, amikor elfeledtem, hogy mihez is akarok kezdeni magammal, de végül belevágtam, ha már ennyi időt készültem erre a pályára. Vártam én ezt a „belecsöppenést” nagyon, viszont féltem. Az egyetemen nem volt elég lehetőség a gyakorlatra, úgy ültem be a katedra mögé, hogy 5 év alatt mindössze 15 órát tanítottam. Hogy is mondjam? Nem éreztem, hogy az én farzsebemben lapulna a megoldás kulcsa. Az meg, hogy néhány hét elteltével már kamerák mögött folytattuk, nem segített abban, hogy azt éreztem: jól csinálom. Amikor megkérdezik, hányadikosokat tanítok, mindig azt szoktam visszakérdezni, hogy „inkább hányadikosokat nem?”. Vannak kisebbek

(5–7.) és a nagyobbak (9–11.), akik szakosztályokba járnak. Akármennyire is igyekeztem az elején, rövid volt az idő ahhoz, hogy kellően megismerjem a gyermekeket. És a kamerák mögött talán a bizalom és a szeretet a legfontosabb. Elég ijesztő volt a helyzet a felnőttek számára is, így gondolhatjuk, hogy miként küzd meg vele egy középiskolás, aki hirtelen szinte minden fizikai iskolai aktivitást elveszített. Én próbáltam mindig családi légkört megteremte-

Igencsak bosszant a tény, hogy a nagyoknál, mire elérnénk a kortárs irodalmat a korszakolás szempontjából, arra már loholni kell az érettségi felé.

ni, és nem belefásulni abba, amit csinállok. Az, hogy kezdő voltam, nekem sokat segített. Nem volt egy jól bejáratott ösvény, amin évek óta lépkedtem, így esélyem volt egy új környezetben feltalálni magam. Az online oktatás kicsit olyan, mint amikor egy nagy, sziporkázó gömbre rádobnak egy vastag takarót. Látod, hogy ott alul fénylik valami, de tudod, hogyha leránthatnád a leplet, sokkal fényesebben világítana, és beragyogna mindent.

– Hogyan sikerült megtalálni a közös hangot a diákjaidal fiatal tanárként, kamerán keresztül?

– Kezdnék lenni és fiatalnak egyszerre jelent előnyt és hátrányt. Nincs akkora szakadék a generációk között, és ez vonzó a gyerekek számára, de egyben ez is a legnagyobb csapda. Hogy legyél vagány és fiatalos anélkül, hogy

Kubanek Eszter

ebbe a mágikus világba pottyantott minket a testvéreimmel, és nekem mostanáig is tart a varázsa. Nem mondom, hogy szünetek nélküli volt ez a szerelem, de a vonzás örök volt. Édesapám könyvesboltja úgy nőtt, akárcsak én, s így nem volt olyan kívánság, mely ne teljesülhetett volna. Sose szóltak bele, mit olvassak, és türelmesen megvárták,

közben eltűnne az a szerepkör, amiért te a katedránál kezded az órát, ők pedig a padok mögött. Én nem szeretek úgy tenni, mintha magasabban ülnék, és nem is szoktam soha kijátszani az „én vagyok a tanár, te pedig a diák” kártyát. Nagyon szerettem volna, hogy kialakuljon egy kölcsönös szeretet. És elvileg akkor abból kinő a bizalom, a tisztelt, amiről ábrándozik egy kezdő tanár.

Az egyetlen nem volt elég lehetőség a gyakorlatra, úgy ültem be a katedra mögé, hogy 5 év alatt mindössze 15 órát tanítottam.

Kétesélyes volt ez a játék. Szerencsére eddig több helyen nyertem, mint vesztem. Próbáltam pozitív érzelmeket kivetíteni a diákok felé, mind élőben, mind pedig a kamera mögött. Nem nagy dolgok ezek, de azt hiszem, ebben az időszakban egy kanál emberségre sokkal nagyobb igény volt, mint a tárgyi tudásra. Néha érkezett rá válasz, néha pedig visszaélés lett a vége, de egyik esetből tanultam.

– Nagyon gyakran hallani, hogy a „digitális bennszülöttnek” is nevezett fiatal generáció a virtuális világhoz, a képernyőhöz van szokva, és inkább a gyorsan változó képi információk tartják bűvkörükben, semmint az írott szöveg. Tapasztalatod szerint rá lehet-e vezetni a mai gyerekeket az irodalom olvasásának élvezetére, szeretetére és fontosságára?

– Én kissé túlzónak érzem ezt a „bennszülött” kifejezést. A járványhelyzet kivétel nélkül mindenkit arra kényszerített, hogy változtasson. A gyerekek még csak nem is választhattak, hogy akarnak-e képernyő mögé kerülni. A mi feladatunk, hogy lehetőséget teremtsünk nekik az elszakadásra. Hogy megmutassuk, más módon valóságokat is meg lehet élni ebben a korlátozott helyzetben. És az irodalom a csodaszer ebben a periódusban. Világot teremtet anélkül, hogy ki kellene tennünk a lábunkat az ajtón. Tanárként és könyvkereskedőként (kicsit az is vagyok) én az elmúlt két évben

rohamos fejlődést látok. A gyerek- és ifjúsági irodalom dübörög, a választék óriási, és létrejött az igény, mind a szülők, mind a gyerekek részéről, hogy az olvasás legyen az új benti hobbi. Abban látom inkább a feladatom, hogy mindenki megtalálja a neki megfelelőt. Én úgy hiszem, hogy a világon mindenkinek íródott legalább egy könyv, amely majd elindítja az olvasás rögzös útján. Gyakran viszek be az iskolába könyveket a gyerekeknek, szívesen kölcsönadom a saját példányaimat is, így felelősséget is tanulnak. Ugyanakkor bármikor szabadon készíthetnek bemutatót, könyvajánlót, szereplőelemzést vagy bármit, amihez kedvük van és köze van az irodalomhoz. Az élmény ragadós.

– Sok szülő már kisgyerekkorukban olvas mesét a gyerekeknek, az olvasásra, a könyv szeretetére neveli őket, de persze akadnak olyan családok is, ahol nem uralkodó a szöveg, az irodalom szeretete. Mi a véleményed, a kötelező tananyag átadásában mire kell törekednie a pedagógusnak, hogy az irodalmat, költészetet megszerettesse azokkal a gyerekekkel, akiket otthon nem tarisználják fel ezzel az útravalóval?

– A kötelezők listája nem sokat változott az elmúlt években, a világ viszont hatalmasat fordult velük azóta. Az egyetlen dolog, amint tehetünk, hogy megpróbáljuk fogyasztathatóvá tenni a diákok számára az elmúlt századokat. Hidakat kell építenünk a régebbi irodalom és a valóságunk között. És ebben az értékrendszerek vannak talán a legnagyobb segítségünkre, mert ha valami nem változott, akkor ezek azok. A szerelem még most is hasban pillangós érzés, az igazság még most is sokszor túl csendes, és takargatják, az erőszak még most is sokkoló. Rá kell vennünk a diákokat a szerepjátékokra, s arra, hogy kicsit lássanak saját magukon túl. Nem minden művel kapcsolatban működik, de én még nem találtam jobb megoldást, a torkon legyűrős módszert pedig nem szeretem. Mindig törekszem arra, hogy próbálják meg először megismerni és megérteni a kor emberét. Akkor utána sokkal könnyebb bármihez hozzányúlni. Verseknél nagy segítség, ha hasonló témájú kortárs versek viszek, és valahogy a két mű révén próbáljuk meg megérteni az üzenetet, a közvetített érzelmeket.

Nem igaz, hogy az olvasott gyerekek jobban szeretik a kötelezőket. Csupán képesek jobban elfogadni, ha a sok olvasmányélményük közé becsúszik még valami régebbi. Nem érzik elpazarolt időnek az olvasását, mert ők már látják és élvezik az előnyeiket. A nem gyakorlott olvasó sokkal nehezebben tud ezeken átlendülni, sokszor éppen azt érik el a kötelezők, hogy még jobban elmegy a kedvük az olvasástól. Úgyhogy előbb érdemes megtalálni „a könyvet”. A többi aztán történik magától. Viszont itt megjegyezném azt is, hogy igencsak bosszant a tény, hogy a nagyoknál, mire elérnénk a kortárs irodalmat a korszakolás szempontjából, arra már loholni kell az érettségi felé. Hiszen a kortárs irodalom többek között ennek a korosztálynak íródik. Jó lenne végre utolérni

Az online oktatás kicsit olyan, mint amikor egy nagy, sziporkázó gömbre rádobnak egy vastag tákrót.

saját magunkat. Én még csak egyelőre kísérletezgetek, de néha párhuzamosan viszem be órára mindkettőt, ha a diákközösség megbírja, és mindig azt remélem, hogy valamilyen módon segíteni fogják egymást.

– Magyartanárként mit tartasz az elmúlt év sikerének?

– Esélyem nyílt rájönni, hogy a kis dolgok a nagy dolgok. És hogy nem kell a piramis tetején ülni ahhoz, hogy tenni lehessen valami csodásat. Mostanában azt tolja az arcunkba a világ, hogy legyünk vezetőik és felfelé törőek. Nekem tökéletesen elég a saját gumicsizmám, amíg szabadon tapicskolhatok benne, és arra taníthatok másokat, hogy miként találják meg a helyüket a világban és hozzá a nekik megfelelő cipellőt.

JAKAB MÓNIKA

jakabmonika940206@gmail.com

Rajz

Micsoda pompás kezdet az üres lap, és milyen lehangoló újra és újra rádöbenni arra, hogy amit látok, nem ül a papírra! A kör nem kör, az egyenes nem egyenes, a kezemet egyáltalán nem érdeklik az arányok. Hiába látom őket. Ott vannak. És tessék, a lapon sehol semmi!

„A rajzot meg kell mutatni, és kiderül, hogy a kívül-belül fabatkát sem ér.”

Pedig rajzolni jó, mert csend van és béke. Az ember ül, és a világra emlékezik. Arra, ami van, és arra, ahogyan ő azt látta. Rajzolni jó. Találkozik kívül és belül, egymáshoz idomulnak. Történik valami, és közben senki sem ideges.

No, de a rajzot meg kell mutatni. Kezdődik a baj. Egy csomó minden például nincs. Nincs kék haj, nincs zöld száj, nincs

sok láb, nincs sok kéz. A ház nem fekket rá másik házra, és megkérdezik, miért ferde, miért nincs középen.

A rajzot meg kell mutatni, és kiderül, hogy a kívül-belül fabatkát sem ér. A világról már mindenkinek határozott elképzelése van, és ezek a határozott lények, apák, anyák, mamák, taták kétségbe esnek, amikor meglátják, hogy kék, zöld, sok, ráfekszik, ferde és nincs középen.

Esetleg ellágyultan óbégatnak, hogy milyen aranyosat alkottunk, és egy korzikai mágnessel fölcsattintják a lapot a hűtőre. Ilyenkor csupa könny szívük mélyén leginkább azt sajnálják, hogy bennünket kerek pofikánkkal, fűrtös buksinkkal és ügyes kicsi kezünkkel nem csattinthatnak fel a hűtőre.

Mert nem maradunk aprók és kerekék, a házi szentély szívében mosolygó puttók, a családi becs és dics közszemlére tett, makulátlan illusztrációi. Nem. Riasztó iramban óriás fejünk nő, rajta irdatlan szánk, amiből dől az ostobaság, fényes bizonyítékául annak, hogy kobakunk csak kívül hatalmas. Ami bent volna, az mi tagadás, pici marad.

Kis kacsónk, enivaló talpacskánk megnő, riasztóan tágra nyílt szemünkkel egyre világosabban látunk. Ez módfelett kellemetlen, mert gülüarányaink cseppet sem fedik felelős környezetünk az arányokról alkotott, határozott elképzeléseit.

És akkor jön a kék, zöld, irdatlan, ferde, torz. A csendnek, békének annyi, a felelős házi polgár vörös fejével, fújtatva magyarázza, mi az egyenes, hol a közép. Rokonaink óbégatnak, siratják a puttót, és gyászolják drága szüleinket, akiknek bennünket, még ki tudja meddig, el kell viselniük.

Milyen jó volna ilyenkor leülni a fehér lap elé, egy-egy rajzban egymáshoz idomítani külső és belső világot, és az idomokat a jelenlévőkkel megosztani. Csakhogy mire erre képesek leszünk, már szájszínű a száj, és hajsínű a haj, a házak fegyelmезetten sorakoznak, a kör kör, az egyenes egyenes, sehol semmi aránytalanság.

Pedig kell a hiba, a gyakorlatlan őszinteség, mert így kerülünk közelebb az oly aránytalanul tobzódó valósághoz. A valósághoz, amit szabályokba merevítettünk, vitrinbe zártunk, legyalultunk, leaszfaltoztunk, kivágtunk, fertőtlenítettünk. A valósághoz, amit le- és megtagadtunk.

Köszönjék meg nekünk a zöld haját, a kék száját! Köszönjék meg az egymásra borult házakat, a púpos utat, a hadonászó fákat, köszönjék meg az aránytalan fejeket és kezeket, mert úgy tűnik, a sok fegyelmезett és tájékozott házi polgár között már csak mi tudunk arról, hogy a valóság belül van, és akkor a legélesebb, amikor a szemünk becsukjuk.

Üljünk hát le egy üres papírlap elé. Ha nem megy a dolog, akkor azért. Ha pedig megy, akkor annál inkább!

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Tamási Áron-emlékév indul Marosvásárhelyen

Tamási Áron-emlékévet indít a Miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkársága. A 125 éve született székely magyar író életműve köré szerveződő események január 22-én Marosvásárhelyen, a magyar kultúra napja alkalmából kezdődtek. „Tamási Áron neve hívó szó az összmagyarság számára. Az emlékévvvel szeretnénk újra bemutatni az író, életművét, műveit közelebb hozni a fiatalokhoz” – mondta Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára január 11-i budapesti sajtótájékoztatóján. Mint hozzátette, Tamási Áron munkássága a magyar kultúra elidegeníthetetlen része, szervesen hozzátartozik a magyar identitáshoz. „Tamási Áron egész életében hitet tett magyarsága mellett” – hangsúlyozta, rámutatva, hogy az emlékév programjai összefogják a magyar közösségeket az egész világon. Az emlékév fővédnöke Kövér László, az Országgyűlés elnöke. A rendezvények lebonyolítója a Magyarság Háza, amelynek igazgatója, Csibi Krisztina a sajtótájékoztatón kiemelte: a Magyarság Háza rendszeres résztvevője a Miniszterelnökség nemzetpolitikai államtitkársága által meghirdetett emlékéveknek. Kitért

arra, hogy 2018-ban, a Mátyás király emlékévben világszerte mintegy háromszáz rendezvényre került sor. A Tamási Áron-emlékév főbb programjairól A. Szabó Magda projektvezető beszélt. Mint elmondta, Magyarországon, a Kárpát-medencében és a diaszpórában egyaránt lesznek események, köztük színházi elő-

A Tamási-emlékév keretében a Kárpát-medencében és a diaszpórában egyaránt lesznek események, köztük színházi előadások, kiállítások, irodalmi estek, próza- és esszéíró verseny, novella-pályázat és illusztrációs pályázat.

adások, kiállítások, irodalmi estek, próza- és esszéíró verseny, novellapályázat és illusztrációs pályázat. „Tamási Áron Farkaslakán született 1897. szeptember

20-án, ott is helyezték örök nyugalomra 1966-ban. Közte bejárta Amerikát, élt Erdélyben, majd 1944-től Budapesten. Az emlékévvvel szeretnénk bebizonyítani és mindenki számára érzékelhetővé tenni, hogy Tamási Áron a ma embere számára is fontos, lényegi dolgokat tudott megfogalmazni életünkéről, hitről, szabadságról, lélekről” – hangsúlyozta A. Szabó Magda. Az emlékév január 22-én, a magyar kultúra napján indul a marosvásárhelyi Kultúrpalotában. A helyszín jelképes, hiszen a kommunista diktatúra idején mellőzött Tamási Áron 1956 októberében tért vissza íróként Erdélybe, és itt olvasta fel előző éjszaka írt novelláját. Idén ezen a napon a marosvásárhelyi Spectrum Színház mutatja be Tündöklő Jeromos című darabját. A mű a Nemzeti Színház előadásában idén Kárpát-medencei turnén is szerepel. Az emlékév alkalmából díszkiadásban jelenik meg Tamási Áron leghíresebb műve, az Ábel-trilógia egy erdélyi grafikus illusztrációival. Születnek tanulmánykötetek, és folyóirat-emlékszámmal is tisztelgnek az író előtt. Szeptember 20-án, Tamási Áron születésnapján Farkaslakán rendeznek emlékünnepeket.

Petőfi-emlékév: alkotó diákokat várnak

A magyar költészet egyik legkiemelkedőbb és legismertebb alakja születésének 200. évfordulója alkalmából a magyar Országgyűlés Petőfi Sándor-emlékévvé nyilvánította a 2022. szeptember 1. és 2023. augusztus 31. közötti időszakot a tanévhez igazodva. A Hargita Megyei Tanács és a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont ennek jegyében több programmal is tiszteleg a költőóriás személye és munkássága előtt – olvasható a forrásközpont közleményében. Az intézmény *Petőfi ma* címmel felhívást hirdet középiskolások számára versmegzenésítés és egyéb verses produkciók témában. Az első felhívás középiskolások osztályközösségeinek szól, a diákok Petőfi Sándor műveiből ihletődő, 15–20 perces verses-zenés produkciókkal jelentkezhetnek. A második felhívás olyan középiskolásoknak és fiataloknak szól, akik Petőfi-verseket zenésítenek meg és

mutatnak be. Mindkét felhívásra 2022. március 17-ig lehet jelentkezni. A produkciókat a office@hagyomany.ro e-mail-címre várják. A beküldött anyagokat szakmai zsűri értékeli. A nyertes pályázók alkotását 2022. április 11-én, a magyar költészet napja alkalmából, közönség előtt mutatják be. Minden produkció megtekinthető lesz a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont Facebook-oldalán. A nyertes pályázókat Petőfi kötetekkel, illetve Petőfi-tanulmányúton való részvétellel jutalmazzák. A program végső célja, hogy a nyertes pályamunkákból közös ösztönművészeti produkció szülessen, amelyet a hargitai megyenapok és más intézményi programokon Hargita megye különböző települése is bemutatnak a Petőfi Sándor-emlékévben.

ÖSSZEFOGLALÓ

Menni vagy nem menni? Ez itt a kérdés...

...amelyre minden rendes anya azt válaszolja nagycsoportos gyermekének: „hogyne mennél, édesem?! Hát kell menni oviba!” Leának ugyanis az utóbbi két évben téves képzei alakultak ki arról, hogy ki vagy mi és milyen esetekben dönt arról, hogy esetleg nem kell rendszeresen oviba járni. Volt már arra bőven példa, hogy reggel félálomban – mintegy az anya-lánya egyeztetést lazán megkerülve – azt sutogta nekem: „anya, kérlek, írd egy SMS-t az óvó néninek, hogy ma nem megyek

A karantén alatt alakulhatott ki az az erőteljes benyomása, hogy ez az ovidolog valami fakultatív jelenség.

oviba”. Nyilván erre finoman sugalltam neki, hogy ez nem éppen így működik, és „tudom, hogy nagyon álmoska vagy, cicusom, de azért mennünk kell oviba, mert anyának is rengeteg dolga van”.

Utólagos és eléggé nyomatékos sejtéseim szerint valami a karantén, illetve a járvány kommunikálása körül történhetett, ott alakulhatott ki az az erőteljes benyomása, hogy ez az ovidolog valami fakultatív jelenség: az ember gyermeke oda akkor megy, ha épp kedve van a társasághoz, és ha minden égi és földi feltétel alkalmasnak mutatkozik az oda látogatásra. Lea a középső csoportnak tekintélyes hányadát intézményen kívüli helyzetekben töltötte – a nagyszüleinél, illetve anya-gyerek felállásban itthon, ahol én ugyan állandó home office-ban dolgozom, de gyakorta eléggé nagy munkamennyiséget kellett legyűrnöm naponta –, és az egészről ő csupán annyit tudott, hogy „hosszabb vakáció van a víruska miatt”. Valahogy így próbáltuk neki elmagyarázni az elmagyarázhatatlant, hogy igazság is legyen benne, és meg se ijesszük olyan rettenetesen, hogy

azt gondolja netán: ez egy állandósult állapot. Kesztyűs kézzel viszonyultunk az ügghöz már csak azért is, mert a karantén akár viccesnek is felfogható egy hónapja után már nagyon hiányoztak az ovis pajtásai. Duplán is, hiszen testvére nincs, a hasonló korú unokaöccse pedig négyszáz kilométerre lakik tőlünk. Nem titkolom, gyakorta rágódtam magamban azon: vajon milyen fejlődésbeli „módosulásokkal” (hogy ne nevezzük rögtön „hiányosságoknak”) jár majd ez az időszak Lea társas, közösségi életében?!

„Milyen picik, mintha nem is nagycsoportosok lennének! Nem is viselkednek úgy...” – jegyezte meg a húgom, amikor átküldtem neki WhatsAppon a karácsonyi ovis műsort, hogy lássa a keresztlányát. És a megjegyzése nagyon hiteles volt, bár egyikünk sem pedagógus, nem is tudjuk tulajdonképpen, hogyan viselkedik egy középső, illetve egy nagycsoportos gyermek. Azonban azt mindketten érzékeljük, hogy „itt valami kimaradt”. Mondtam is a húgomnak, hogy „hát igen, gyakorlatilag ez a középső csoport karácsonyi műsora, ha az intézmény látogatásának mennyiségét tekintjük alapként”. Nem szeretném túlságosan „dramatizálni” a helyzetet, mert azt mindannyian tudtuk, hogy a karantén hátán karantén helyzete mindenki életében változásokat hoz majd, és hogy hatásait főként a gyermekeken tudjuk majd lemérni. Az ennyire picik esetében talán az a legjobb, hogy ők még nagyon rugalmasak, és az a helyzet a „normalitás”, amiben éppen vannak, a nagyobb gyermekkel ellentétben, akik már számon tudják kérni, és rettenetesen szenvedni is tudnak, ha nem szocializálhatnak a társaikkal. Lea estében is „hiánycikk” volt a hasonló korú pajtás, azonban a mama-tata-anya triász ezért még tudta kárpótolni némiképp, még ha nem is az eszményihez közel álló mértékben.

Nyilván, más a „karantént járt” és mesterséges elszigeteltséget megélt gyermek szocializációs íve, azonban ovis

léptékben ez a lemaradás behozható. Leát nagyon könnyen meg tudom győzni még félálomban és a (felnőttek által is érthető) kora reggeli nyöszörgés közben is, hogy az ovi egy jó hely, ahová érdemes menni, mert mennyi jó dolog vár majd rá ott. Ilyenkor sorolom neki, hogy „ott lesz Júnó, Patrícia és Ágica is”, és mondom neki azt is, hogy „gyere, húzzuk fel ügye-

Nyilván, más a „karantént járt” és mesterséges elszigeteltséget megélt gyermek szocializációs íve, azonban ovis léptékben ez a lemaradás behozható.

sen a csipkerózsikás bugyikát, vegyük fel az unikornisos ruhácskát”, és erre rendszerint meg is feledkezik az óvó néninek küldhető, ovis „felfüggesztő” SMS-ről.

A slusszpoént szándékosan a történet végére tartogattam: Leával reggelente két kilométert szoktunk gyalogolni az óvodába, ugyanis indulásunkkor Brassóban éppen a csúcsforgalom csúcsa van, ezért „lábbusszal” sokkal könnyebben, zökkenőmentesebben és gyorsabban oda érünk, mint bármilyen más közlekedési alkalmatossággal (nem, a taxi sem megoldás ilyenkor). És ez különösen télvíz idején van így, amikor teljesen megbénul a forgalom akár egy kevéske csapadéktól is. Leám csendesen, gondolataiba mélyülve, mint egy buddhista szerzetes, lesétálja velem a két kilométert. És gyakorta van olyan, hogy hazafelé is gyalog megyünk. Az útvonalat úgy ismerjük már, akár a tenyerünket.

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Hosszabb tanévet szeretne az ősztől az oktatási miniszter

Az oktatási miniszter szerint szeptember 15-e előtt el lehet kezdeni a tanítást, és nem muszáj véget érnie június 3-án vagy 10-én. A tanügyi tárca vezetője január 11-én elmondta, egyeztetni készül a tanári, a tanulói és a szülői szervezetekkel arról a javaslatáról, hogy a 2022/2023-as tanévben legyen hosszabb az oktatási időszak, mint az előző iskolai években volt. Nem fog szeptember 1-je előtt elkezdődni a tanév, de szeptember 15-e előtt el lehet kezdeni, és nem muszáj véget érnie június 3-án vagy 10-én” – idézte Cîmpeanu az Agerpres. Szavai szerint érvként fogja felhozni az érintettekkel folytatandó egyeztetéseken más országok példáját, amelyek oktatási rendszere rendkívül eredményes. A tárcavezető azt is elmondta, jelenleg „ellenállást” érez a tanügyi rendszeren belül az oktatási periódus meghosszabbítására vonatkozó szándékával kapcsolatban.

Csak végső esetben zártná be az iskolákat az egészségügyi miniszter

Nem zártná be az iskolákat az esetszám növekedésével Alexandru Rafila egészségügyi miniszter csak akkor, ha a kórházak már nem bírják a terhelést. Szerinte nem az esetszám kell legyen az egyetlen kritérium a jelenléti oktatás felfüggesztésére. Rafilát arról is kérdezték az újságírók egy kórházlátogatás során, hogy milyen álláspontra fog helyezkedni, ha a Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnöke, Florin Cîțu javasolná a kormánykoalícióban a Covid-igazolvány kötelezővé tételét az egészségügyi és a tanügyi alkalmazottak számára. „Támogatok minden olyan kezdeményezést, amely kedvező hatással van a közegészségügyre” – felelte az Agerpres szerint a miniszter hozzátéve, ha Cîțu javaslatát elfogadják a koalícióban, jómaga biztos nem fog ellene szegülni.

Tíz új bölcsőde megépítését hagyta jóvá a fejlesztési minisztérium

Tíz új, korszerű és környezetbarát bölcsőde megépítését finanszírozza a

szaktárca – jelentette be Cseke Attila fejlesztési miniszter. A korábban jóváhagyottakkal együtt így összesen 53 új bölcsőde épülhet országszerte az RMDSZ által 2021-ben kezdeményezett program keretében – adta hírül az Rmdsz.ro. 40 gyermek befogadására alkalmas kis bölcsőde épül Aranyosgyéresen, Galacon, Nagyváradon, Orăștiében és Vaslui-ban, illetve 100-110 gyermek befogadására alkalmas nagy bölcsőde épül Dêván, Galacon és Romanban, közepes méretű Bârlad és Călărași municípiumokban. „Minden, 100 ezernél több lakossal rendelkező megyeszékhelynek és megyei jogú városnak jóváhagyta a minisztérium egy vagy két bölcsőde megépítését. Minden megyei jogú város önkormányzatát továbbra is arra bátorítom, kérvenyezze az új bölcsőde megépítését, hiszen a fiatal családoknak nagy szüksége van erre mindenhol az országban, a minisztérium pedig minden költséget fedez” – nyilatkozta Cseke Attila. A jóváhagyott beruházások következtében közbeszerzési folyamatot indíthatnak, majd kezdődhet az építkezés.

Továbbra is az ösztöndíjak differenciálását sürgeti a Tanulók Országos Tanácsa

Széles körű elégedetlenséget szült az a rendelet, amellyel 8,50-ről 9,50-re emelték az érdemösztöndíj elnyeréséhez szükséges iskolai átlag alsó küszöbét, és amely miatt várhatóan kevesebb diák fog érdemösztöndíjat kapni. A diákok képviselői tavaly szeptemberben javasolták, hogy azok a tanulók kapjanak érdemösztöndíjat, akik kiemelkedő eredményeket (9,50 és 10 közötti tanulmányi átlagot és magaviseletből 10-est) értek el az előző tanévben. Ennek következtében az oktatási minisztérium 8,50-ről 9,50-re módosította az érdemösztöndíjhoz szükséges minimális tanulmányi átlagot, így országos szinten csaknem 730 ezer diák nem részesülhet többé ebben a típusú ösztöndíjban. A Tanulók Országos Tanácsa az ösztöndíjak odaítélésének differenciálására és a 8,50-es alsó küszöb megtartására is javaslatot tett, de az illetékes minisztérium ezeket nem vette figyelembe, ezért a diáktanács a döntés felülvizsgálatára

kéri a minisztériumot még a második félév kezdete előtt. Szabó Ödön parlamenti képviselő, a képviselőház tanügyi bizottságának alelnöke január 6-án a Maszolnak elmondta, hogy az elmúlt időszak virtuális oktatása az értékelési módszereket is befolyásolta, torzítja a diákok valós eredményeit: „Az utolsó lezárt félév eredményei alapján a diákok közel fele 8,50 feletti átlaggal végzett az iskolában. Ez nem igazolja vissza az általános képességvizsgán és érettségien elért jegyeket”. A 8,50 feletti átlaggal rendelkezők aránya korábban, a jelenléti oktatás időszakában 20 százalék körül mozgott, ami társadalmi szinten nagyjából meg is felel a kiváltsághoz közel álló diákok számának. Eddig csak a szociális és a nemzetközi teljesítményekért járó ösztöndíjakat fizette a minisztérium, a tanulmányi és érdemösztöndíjakat az önkormányzatok biztosították, ám a szegényebb önkormányzatok büdtségéből nem jutott erre is, ezért a települések egy részében érdemösztöndíjat csak akkor biztosítottak, ha sikerült kilobbizni, hogy a központi költségvetésből erre a célra utaljon ki összegeket a kormány. A helyi hatóságok megszabhatnak magasabb ösztöndíjakat is, ha költségvetésük ezt megengedi.

Tanügyminiszter: kevesebb diák kap nagyobb ösztöndíjat

Az iskolai ösztöndíjak idei költségvetése csaknem négyszerese a 2020-asnak – nyilatkozta január elején Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter. 2020-ban 270 millió lejt szántak az iskolai ösztöndíjakra, 2021-ben 540 millió lejt, majd a költségvetés kiigazításakor további 105 milliót, idén pedig 1,031 milliárdot. 347 ezer tanulónak volt 9,50-esnél magasabb tanulmányi átlaga a 2020-2021-es tanévben, ami az ösztöndíjra jogosultak kategóriájába tartozó tanulók 25 százalékát jelenti – írja az Agerpres. „Az érdem- és teljesítmény-ösztöndíjak a legjobbaknak járnak. A többiek számára ott vannak a tanulmányi, szociális, szakmai ösztöndíjak” – fogalmazott Cîmpeanu hangsúlyozva, miután eddig „nevelésügyi összegű” érdem- és teljesítmény-ösztöndíjakat adott az állam, a rendszerváltás óta először 500 lejben

szabták meg a teljesítmény-ösztöndíjnak a költségvetésből kifizetett minimális összegét. Az érdemösztöndíj és a szociális ösztöndíj esetében ez 200 lej, a tanulmányi ösztöndíj esetében 150 lej. A szociális ösztöndíj halmozható a teljesítmény-, az érdem- vagy a tanulmányi ösztöndíjjal, a szakmai ösztöndíj pedig a teljesítmény- vagy érdemösztöndíjjal.

Két év szünet után újraindulnak a tanulmányi versenyek

A koronavírus-járvány okozta kétévi szünet után idén újraindulnak a tanulmányi versenyek Sorin Cîmpeanu szaktárcavezető január eleji miniszteri rendelete értelmében. 76 nemzetközi olimpiára és tanulmányi versenyre jelentkezhetnek a diákok, emellett az oktatási minisztérium idén 34 tanulmányi megmérettetést szervez. „A diákok nagyon várják ezeket a tanulmányi versenyeket, mert számtalan lehetőség származik belőlük, több tanuló számára a későbbiekben ezek a versenyek kiugrási lehetőséget jelentenek” – tájékoztatta a Maszolt Gabriel Grozav Maros megyei helyettes főtanfelügyelő, aki szerint kevés idő maradt a felkészülésre mind a diákok, mind a tanárok és oktatási intézmények számára, mégis úgy gondolja, sikeres versenyekre lehet számítani a megyei szakaszokon. A klasszikus matematika-, kémia-, fizikaolimpia mellett idén bevezetik a robotikai, kreativitási és innovációs olimpiákat, ugyanakkor az szaktárca anyagilag is támogatja az olimpiák és versenyek megszervezését.

Kísérleti generációk: nem kapnak új gyakorlóteszteket a nyolcadikosok, tankönyveket a kilencedikesek

A legnagyobb közösségi oldalon és az oktatási szakportálokon is megjelent egy nyolcadik osztályos diák édesanyjának nyílt levele, amelyben gyakorlóteszteket kér a bukaresti minisztériumtól. Elena Ungureanu szerint a jelenlegi nyolcadikosok az elmúlt két évben „alig” tanultak, az oktatás nagyrészt online zajlott, ám a tanügyminisztérium jelentése szerint ötből egy pedagógus volt felkészülve a

távoktatásra. A mostani nyolcadikosok az elmúlt évek során négy típusú vizsgatétellel találkoztak: 2020-ban volt egy típus, augusztusban megjelent az új változat, ezt novemberben módosították, majd 2021 februárjában jelentek meg a gyakorlótesztek, idén novemberben pedig újabb modellet tettek közzé, a nagy pontszámot érő feladatok változtak. A feladatgyűjteményeket nem vásárolja meg mindenki, sok pedagógus nem azokból dolgozik, ezért van szükség minél gyorsabban gyakorlótesztekre, érvelt a szülő.

„Elegendő, ha a nyolcadikosok a tavaly megjelent gyakorlóteszteket megoldják” – szögezte le Kallós Zoltán, az oktatási minisztérium államtitkára, kifejtve: ezzel gyakorlatilag azt erősíti meg a minisztérium, hogy a vizsga a tavalyihoz képest nem változik. A visszajelzések alapján a sok online oktatás miatt a pedagógusok elsősorban az esetleges lemaradások bepótlására összpontosítanak, nem feltétlenül oldanak gyakorlóteszteket. Humán erőforrás-gondok is vannak, hiszen a mintatételek kidolgozására nincs állandóan alkalmazott szakembercsoport, azokat a nap mint nap tanító gyakorló pedagógusok állítják össze, és a jelenlegi helyzetben nincs idejük és energiájuk erre, részletezte a Krónikának az államtitkár.

Az idei kilencedikesek tankönyv nélkül fejezik be a tanévet. A kiadóknak február 18-ig kell leadniuk a pályázatokat a kész tankönyvekkel, amelyek a legoptimistább forgatókönyv szerint szeptemberre készülnek el, tehát a következő évfolyam már iskolakezdéskor kézhez kapja ezeket. Kallós Zoltán emlékeztetett, hogy tavaly utolsó pillanatban, iskolakezdésre készült el az új kerettanterv, amely meghatározó a majdani tankönyvek szempontjából.

Elie Wiesel Intézet az AUR-nak: a holokauszt tagadása csak a gyűlöletet erősíti

Az Elie Wiesel Holokausztkutató Intézet elítéli a Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) állásfoglalását, miszerint a holokauszt történetének oktatása mellékes téma, amelynek tantárggyá nyilvánítása aláaknázza a

romániai oktatás minőségét. „A holokauszt tagadása a parlamenti mentelmi jog mögé bújva csak az antiszemitizmus gyűlöletét erősíti, és éppen ennek a politikai következményei vezettek a holokauszthoz” – olvasható az Agerpres által idézett állásfoglalásban. A parlamentben ellenzékben politizáló AUR január 4-i közleménye szerint az utóbbi években a hazai oktatás minőségének módszeres aláásása történik azzal, hogy tantárggyá próbálnak nyilvánítani egyes „jelentéktelen témákat”, vagy olyanokat, amelyek a létező tantárgyak keretében egyetlen leckében megtaníthatók, példaként említve a szexuális nevelést és a holokauszt történetét.

Az iskolaelhagyás csökkentését célzó programot fogadott el a bukaresti kormány

December végén a kormány elfogadta az iskolaelhagyás csökkentését célzó, 543 millió euró költségvetésű országos programot jóváhagyó határozatot. Romániában az iskolai lemorzsolódás aránya nagyon magas, 2020-ban pl. 15,6 százalékos volt, bár egy korábbi célkitűzés értelmében 2020-ra ezt az arányt 11,3%-ra kellett volna csökkenteni, ráadásul az egészségügyi válság tovább fokozta a jelenséget – mutatott rá Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter. A Hivatalos Közlönyben megjelent a lemorzsolódás szempontjából leginkább veszélyeztetettnek minősített 3235 iskola listája. Ezekből 2500 legveszélyeztetettebbet kiválasztanak, közülük legalább 750 márciusra meg is kapja az intézményenként 200 000 eurós támogatást – írta az Agerpres. Zömében vidéki, kis létszámú tanulóval működő iskoláról van szó, a program kedvezményezettjei elsősorban társadalmilag sérülékeny családból származó gyerekek lesznek, akiknek a tanintézmények közvetlen anyagi támogatást is nyújthatnak a program keretében, például sportfelszereléseket, informatikai eszközöket, ruházati cikkeket vásárolhatnak nekik, felzárkóztató foglalkozásokat, iskolán kívüli programokat, például tábortokat szervezhetnek számukra.

K. E.